

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V. BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.
Postatakarélpénztári csekkzámla száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Évesz évre 4, félévre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1938

XIX. évfolyam, 43. szám.

Október hó 23

A nemzet és kormánya kiküzdí a magyar szabadságot!

Berlin és Róma november elseje előtt döntést kíván

A Vasárnap legutóbbi számába a felvidéki kérdésről írott cikkünkben kifejezést adtunk annak az aggodalomnak, hogy a csehek halogató és „csürö-csavaró” módszerükkel újból megkísérlik elsikasztani a müncheni négyhatalmi egyezmény értelmében most már teljesítendő magyar követeléseket. Sajnos, ez az aggodalmunk alaposnak is bizonyult; néhány órával a Vasárnap megjelenése után a magyar kormány kénytelen volt megszakítani a komáromi tárgyalásokat.

Amennyire lesújtó ez a körülmény, annyira

fellemelő egyfelől az a fegyelmettség, amelyet a magyar társadalom ezekben a súlyos időkben tanusít, másfelől az a határozottság, amellyel a Magyarországgal barátságos viszonyt fenntartó Németország, Olaszország és Lengyelország felsorakoztak a magyar követelések mellett.

Magyarország erőlyes és biztos fellépése és annak külpolitikai hatása meggyőzhetők a cseh kormánytól arról, hogy ezáltal elszámította magát a Sirovy-kormány által olyan tökéletesen megvalósítani próbált benesi taktika: a nagyhatalmak nem érték be azal, hogy a német és lengyel kisebbség önrendelkezési jogát kivívták, nem hagyták cserben a hatalmas népcsaládokhoz tartozó testvéreik jogainak kivívása után sem a magyar igazságot. A benesi politika értelmében ugyanis ugy az elsősorban érdekelt Németországnak és Lengyelországnak, mint a velük közösséget vállalt Olaszországnak abban a pillanatban hátat kellett volna fordítani Magyarországnak, amikor a további állásfoglaláshoz nem fűződtek közvetlen érdekeik. Hiszen Benesék, a „hü csehek” sem cselekedtek másként a monarchia idején. Mindaddig udvaroltak a Habsburgoknak, amíg ebből hasznuk volt; az udvarhoz becsépéztett, — az úgynevezett kamarilát alkotó — udvari cseh főemberek az uralkodó házzal hibát hibára halmozattak, hogy azután az általuk sugalmazott hibákra hivatkozással robbantsák szét azt a

monarchiát, amelyből a legtöbb hasznuk a cseheknek volt. Az összeomláskor — amelynek oka éppen a csehek sugalmazta bel- és külpolitika volt — tetőzték be tökéletesen a háboru alatti árulást a csehek...

A kétszínűségnek, a csalafintaságnak iskolapéldája az az eljárás is, amelyet a csehek München után megkísértek. Nem lehet elvitatni azt, hogy nagyon ügyes volt a trükk, — cselfogás — amelyet alkalmazni megkísértek. Akkor, amikor látták, hogy elvesztek számukra a németek és lengyeleklakta területek és kétségtelennek látszott, hogy a husz esztendőn át elnyomott és ki-zsákmányolt szlovákok és rutének is hátat fordítanak a „mozaik-állam”-nak, hirtelen odaadták a szlovákoknak a Felvidéket, hozzájárultak egy úgynevezett szlovák kormány alakításához. Néhány héttel ezelőtt, amikor a szlovákok a pittsburgi egyezményre hivatkozással a husz év előtti ígéretük beváltását követelték, letagadták Benesék a pittsburgi egyezményt, a szlovákok vezetőit börtönbe vetették, most azonban hirtelen elővették a Habsburgokkal elfogadott régi

politikai fogást és

a jogaikat követelő magyarokkal szemben kijátszották a — szlovákokat. A hirtelen felállított szlovák kormányra bízták, hogy a szlovákoknak adott Felvidékből annyit adjanak vissza, amennyit akarnak, illetve, amennyit Prága megenged...

Az átlátszó fogás azonban nem vált be;

Magyarország hűséges barátai támogatásával erőlyesen lépett fel és remélni lehet, hogy a kérdés mégis nyugvópontonra jut és husz esztendő után békés uton sikerül elérni a magyar igazság tökéletes érvényesülését és a szlovák, valamint rutén testvérek számára is sikerül biztosítani az igazi önrendelkezési jogot, amely nem abban fog megnyilatkozni, hogy a szlovák és rutén nép sorsát újra Csehország fogja intézni a szoros járószalagon tartott szlovák és russzin álkormány utján...

Az elmúlt hét eseményeiről röviden a következőkben számolunk be:

Félbeszakadnak a komáromi tárgyalások

Csütörtökön, október 13-án este került a sor a konkrét cseh ellenjavaslatok ismertetésére. A tárgyalások eddigi öt napja alatt a cseh küldöttség a tárgyalásokhoz nem tartozó kérdések felvetésével huzta-halasztotta az időt, amikor azonban a magyar kiküldöttek határozott hangon világos, nyílt színvallásra szólították fel a cseh delegátusokat, azok előltek az ellenjavaslatlalt.

A cseh ellenjavaslat nem nyújtott lehetőséget a további tárgyalásokra.

A magyar követelés méternyi a 12.940 négyzetkilométernyi magyar nyelvtérület átengedését kérte: ezen a területen 1910-ben 1.030.714 lakos élt. A csehek ezzel szemben 5000 négyzetkilométeres területet ajánlottak fel 345.000 lélekkel.

Meg kell még jegyezni, hogy a cseh-ke gazdasági és hadászati érdekekre hivatkozással megtagadták színmagyar városok visszaadását, csak a Csallóközt és keskeny határmenti sá-

ban olyan nyilatkozatot olvastak fel, amelyben

megcáfolták azt a hiedelmet, mintha a cseh hadsereget leszerelték volna és kijelentették, hogy a cseh hadsereg teljes felkészültséggel, páncélgépekkel és repülőgépekkel, lábhoz tett fegyverrel áll a magyar határon...

A felvidéki város események, a Felvidék kirablásáról érkező hírek hatása alatt — mint arról lapunk más helyén beszámolunk — megmozdult a magyar társadalom és a kormányzó hitvesének és a miniszterelnök feleségének kezdeményezésére országos mozgalom indult a Felvidék megsegítésére.

Természetes az is, hogy

a magyar kormány a cseh fegyveres fenyegetések hatására és katonai rendszabályok ellensúlyozására október 16-án hirtelment bocsátott ki, amelyben elrendelte további öt korosztály behívását, az 1908-as és 1911-es katonakötelezettek október 17-én való jelentkezését rendelve el.

Egyidejűleg a magyar külképviseletek is akcióba léptek. A kormány a komáromi tárgyalások megfiusulásáról nyomban értesítette a müncheni egyezményt aláíró nagyhatalmakat, a kormány megbízásából Darányi Kálmán ny. miniszterelnök Hitler vezér és kancellárhoz, Csáky István gróf, a külügyminisztériumi kabinetiroda főnöke pedig Mussolini olasz miniszterelnökhöz és Ciano gróf külügyminiszterhez utazott.

A német, az olasz és a lengyel sajtó a legerélyesebb hangon szállt síkra ezekben a napokban a magyar igazság mellett, a lengyel sajtó különös határozottsággal domborítva ki azt a lengyel álláspontot, amely szerint

európai érdek fűződik ahhoz, hogy Lengyelországnak és Magyarországnak közös határa legyen.

A Felvidék közvetlen érdekelt magyar, szlovák és russzin lakossága a terror ellenére gyűléseken, tüntetéseken követelte a kérdés végleges és őszinte rendezését, majd, amikor a békés tinteléseket a csehek vérbefojtották,

a Felvidéken, de különösen Russzinszóban felkelés keletkezett, amelyet a csehek semmiképpen sem képesek letörni, teljesen bomlaldozó hadsereggel.

Cseh terror

A csehek a Felvidéken ismét a régi módszerhez nyultak; a legfellemlőbb terrorral iparkodnak megakadályozni a magyar, russzin és szlovák nép akarat-megnyilatkozását. Érdekes, hogy még a komáromi tárgyalások formai megszakítása előtt, tudatában annak, hogy a cseh ellenjavaslat elfogadhatatlan, a pozsonyi rádió-

Róma, Berlin és Varsó a magyar követelések mellett

A magyar kormány erélyes fellépése, a magyarság fegyverkezettége páratlan jó hatást keltett a külföldön; a *külföldi sajtóban naponta jelentek meg cikkek a magyar igazság mellett.* Darányi Kálmán és Csáky István berlini és római utjukról hazatérve, tájékoztatták a kormányzót és a kormányt utjuk eredményéről; mindketten egyértelműen azt jelentették, hogy

egy Németország, mint Olaszország, valamint Lengyelország szilárdan kitartanak a magyar követelések teljesítése mellett.

Itt kell megemlékeznünk gróf Esterházy Jánosnak, a felvidéki *Egyesült Magyar Párt* elnökének nagyrangoságu nyilatkozatáról, amelyben a szlovákiai és csonkaországi magyarságot egységes magartatásra, fegyverkezettégre buzdítja.

— Mutassa meg — ugymond — Csonkamagyarország magyar népe, hogy ezekben a sorsdöntő órákban egy emberként tud fellépni. Támogassa belső békvél, teljes bizalommal és férfias nyugalommal a magyar kormányt. Hívós fővel, de meleg szívvel álljon mögéje, hogy valamennyi magyar érdekében minél jobb eredményt érhesse el!...

A cseh ámitó és bazudozó politika természetesen céljai szolgálatába állította a rádiót is; a felvidéki és általában a cseh rádióállomások útján azt a hazugságot röpitette világra, hogy Magyarország a területén élő szlovák kisebbséget elnyomja. Erre a rágalomra méltó választ adtak a békéscsabai, tót anyanyelvű magyarok, akik impozáns nagygyűlésen hivalkoztak jó sorsukra, leszegedték, hogy azt a nyomort és elnyomatást, amelyben részükhöz van, szivből kívánják felvidéki testvéreiknek és végül szeretettel hívták az ezerezes határok közé a felvidéki szlovák testvéreket.

A felvidéki helyzet időközben szinte óráról-órára romlott. A lakosság egyre erőteljesebben juttatta kifejezésre a cseh hazudozások feletti felháborodását, mire

a cseh kormány — az ugynevezett szlovák kormány útján — a Felvidékre elrendelte az ostromállapotot.

A Csonkaország területén hatalmas erőt, megbontthatatlan egységet kifejező tüntetések voltak október 16-án a Felvidék visszacsatolása mellett. Különös jelentősége volt a *Névtelen fiatal magyarság* megmozdulásának, amelyen tiltakoztak az ellen is, hogy a magyarság nagy megmozdulását akár jobb-, akár baloldali rendbontók, törtétek a maguk érdekei szolgálatába állítsák. Ugyanílyen értelemben nyilatkozott meg a Frontharcosok vezetőségi értekezlete is.

A cseh ámitó és bazudozó politika természetesen céljai szolgálatába állította a rádiót is; a felvidéki és általában a cseh rádióállomások útján azt a hazugságot röpitette világra, hogy Magyarország a területén élő szlovák kisebbséget elnyomja. Erre a rágalomra méltó választ adtak a békéscsabai, tót anyanyelvű magyarok, akik impozáns nagygyűlésen hivalkoztak jó sorsukra, leszegedték, hogy azt a nyomort és elnyomatást, amelyben részükhöz van, szivből kívánják felvidéki testvéreiknek és végül szeretettel hívták az ezerezes határok közé a felvidéki szlovák testvéreket.

A felvidéki helyzet időközben szinte óráról-órára romlott. A lakosság egyre erőteljesebben juttatta kifejezésre a cseh hazudozások feletti felháborodását, mire a cseh kormány — az ugynevezett szlovák kormány útján — a Felvidékre elrendelte az ostromállapotot.

A Csonkaország területén hatalmas erőt, megbontthatatlan egységet kifejező tüntetések voltak október 16-án a Felvidék visszacsatolása mellett. Különös jelentősége volt a *Névtelen fiatal magyarság* megmozdulásának, amelyen tiltakoztak az ellen is, hogy a magyarság nagy megmozdulását akár jobb-, akár baloldali rendbontók, törtétek a maguk érdekei szolgálatába állítsák. Ugyanílyen értelemben nyilatkozott meg a Frontharcosok vezetőségi értekezlete is.

A felvidéki helyzet időközben szinte óráról-órára romlott. A lakosság egyre erőteljesebben juttatta kifejezésre a cseh hazudozások feletti felháborodását, mire a cseh kormány — az ugynevezett szlovák kormány útján — a Felvidékre elrendelte az ostromállapotot.

A Csonkaország területén hatalmas erőt, megbontthatatlan egységet kifejező tüntetések voltak október 16-án a Felvidék visszacsatolása mellett. Különös jelentősége volt a *Névtelen fiatal magyarság* megmozdulásának, amelyen tiltakoztak az ellen is, hogy a magyarság nagy megmozdulását akár jobb-, akár baloldali rendbontók, törtétek a maguk érdekei szolgálatába állítsák. Ugyanílyen értelemben nyilatkozott meg a Frontharcosok vezetőségi értekezlete is.

A felvidéki helyzet időközben szinte óráról-órára romlott. A lakosság egyre erőteljesebben juttatta kifejezésre a cseh hazudozások feletti felháborodását, mire a cseh kormány — az ugynevezett szlovák kormány útján — a Felvidékre elrendelte az ostromállapotot.

A Csonkaország területén hatalmas erőt, megbontthatatlan egységet kifejező tüntetések voltak október 16-án a Felvidék visszacsatolása mellett. Különös jelentősége volt a *Névtelen fiatal magyarság* megmozdulásának, amelyen tiltakoztak az ellen is, hogy a magyarság nagy megmozdulását akár jobb-, akár baloldali rendbontók, törtétek a maguk érdekei szolgálatába állítsák. Ugyanílyen értelemben nyilatkozott meg a Frontharcosok vezetőségi értekezlete is.

A felvidéki helyzet időközben szinte óráról-órára romlott. A lakosság egyre erőteljesebben juttatta kifejezésre a cseh hazudozások feletti felháborodását, mire a cseh kormány — az ugynevezett szlovák kormány útján — a Felvidékre elrendelte az ostromállapotot.

A Csonkaország területén hatalmas erőt, megbontthatatlan egységet kifejező tüntetések voltak október 16-án a Felvidék visszacsatolása mellett. Különös jelentősége volt a *Névtelen fiatal magyarság* megmozdulásának, amelyen tiltakoztak az ellen is, hogy a magyarság nagy megmozdulását akár jobb-, akár baloldali rendbontók, törtétek a maguk érdekei szolgálatába állítsák. Ugyanílyen értelemben nyilatkozott meg a Frontharcosok vezetőségi értekezlete is.

A felvidéki helyzet időközben szinte óráról-órára romlott. A lakosság egyre erőteljesebben juttatta kifejezésre a cseh hazudozások feletti felháborodását, mire a cseh kormány — az ugynevezett szlovák kormány útján — a Felvidékre elrendelte az ostromállapotot.

A Csonkaország területén hatalmas erőt, megbontthatatlan egységet kifejező tüntetések voltak október 16-án a Felvidék visszacsatolása mellett. Különös jelentősége volt a *Névtelen fiatal magyarság* megmozdulásának, amelyen tiltakoztak az ellen is, hogy a magyarság nagy megmozdulását akár jobb-, akár baloldali rendbontók, törtétek a maguk érdekei szolgálatába állítsák. Ugyanílyen értelemben nyilatkozott meg a Frontharcosok vezetőségi értekezlete is.

A felvidéki helyzet időközben szinte óráról-órára romlott. A lakosság egyre erőteljesebben juttatta kifejezésre a cseh hazudozások feletti felháborodását, mire a cseh kormány — az ugynevezett szlovák kormány útján — a Felvidékre elrendelte az ostromállapotot.

A Csonkaország területén hatalmas erőt, megbontthatatlan egységet kifejező tüntetések voltak október 16-án a Felvidék visszacsatolása mellett. Különös jelentősége volt a *Névtelen fiatal magyarság* megmozdulásának, amelyen tiltakoztak az ellen is, hogy a magyarság nagy megmozdulását akár jobb-, akár baloldali rendbontók, törtétek a maguk érdekei szolgálatába állítsák. Ugyanílyen értelemben nyilatkozott meg a Frontharcosok vezetőségi értekezlete is.

A felvidéki helyzet időközben szinte óráról-órára romlott. A lakosság egyre erőteljesebben juttatta kifejezésre a cseh hazudozások feletti felháborodását, mire a cseh kormány — az ugynevezett szlovák kormány útján — a Felvidékre elrendelte az ostromállapotot.

A Csonkaország területén hatalmas erőt, megbontthatatlan egységet kifejező tüntetések voltak október 16-án a Felvidék visszacsatolása mellett. Különös jelentősége volt a *Névtelen fiatal magyarság* megmozdulásának, amelyen tiltakoztak az ellen is, hogy a magyarság nagy megmozdulását akár jobb-, akár baloldali rendbontók, törtétek a maguk érdekei szolgálatába állítsák. Ugyanílyen értelemben nyilatkozott meg a Frontharcosok vezetőségi értekezlete is.

A felvidéki helyzet időközben szinte óráról-órára romlott. A lakosság egyre erőteljesebben juttatta kifejezésre a cseh hazudozások feletti felháborodását, mire a cseh kormány — az ugynevezett szlovák kormány útján — a Felvidékre elrendelte az ostromállapotot.

A Csonkaország területén hatalmas erőt, megbontthatatlan egységet kifejező tüntetések voltak október 16-án a Felvidék visszacsatolása mellett. Különös jelentősége volt a *Névtelen fiatal magyarság* megmozdulásának, amelyen tiltakoztak az ellen is, hogy a magyarság nagy megmozdulását akár jobb-, akár baloldali rendbontók, törtétek a maguk érdekei szolgálatába állítsák. Ugyanílyen értelemben nyilatkozott meg a Frontharcosok vezetőségi értekezlete is.

A felvidéki helyzet időközben szinte óráról-órára romlott. A lakosság egyre erőteljesebben juttatta kifejezésre a cseh hazudozások feletti felháborodását, mire a cseh kormány — az ugynevezett szlovák kormány útján — a Felvidékre elrendelte az ostromállapotot.

A Csonkaország területén hatalmas erőt, megbontthatatlan egységet kifejező tüntetések voltak október 16-án a Felvidék visszacsatolása mellett. Különös jelentősége volt a *Névtelen fiatal magyarság* megmozdulásának, amelyen tiltakoztak az ellen is, hogy a magyarság nagy megmozdulását akár jobb-, akár baloldali rendbontók, törtétek a maguk érdekei szolgálatába állítsák. Ugyanílyen értelemben nyilatkozott meg a Frontharcosok vezetőségi értekezlete is.

A felvidéki helyzet időközben szinte óráról-órára romlott. A lakosság egyre erőteljesebben juttatta kifejezésre a cseh hazudozások feletti felháborodását, mire a cseh kormány — az ugynevezett szlovák kormány útján — a Felvidékre elrendelte az ostromállapotot.

kok valóban öslakók az északnyugati részen és meg is őrizhették nemzeti-ségi kulturájukat, nyelvüket. Rámutatott arra is, hogy

a szlovákok a magyarokkal együtt ismételtlen szembekerültek a magyar szabadságharcok során a császári seregek oldalán harcoló csehekkel.

Ezt megelőzően pedig a csehek segítettek megdönteni Szvatopluk morvaszlovák hercegségét. Hangsúlyozta Hóman Bálint előadásában, hogy a magyarság történeti jogait össze kívánja egyeztetni a népiággal élve és ezért csak a szorosán összefüggő magyar nyelvetörletek szorosabbsatolására követeli, harcol a más állami kötelekben élő magyar testvérek, valamint a szlovák és ruszin testvérek önrendel-

kezési jogáért. Megállapította, hogy a csehszlovák állam hazugságon épült és így az igazságon — a népiesség és önrendelkezés elvének igazságán — kell elbuknia.

Az előadást ezekkel a szavakkal fejezte be:

— Hiszünk, hogy a szlovák és ruszin testvéreknél megértésre találunk, ha maguk határozhatnak sorsuk felett. Hiszünk, hogy velük együtt haladjunk a népi és szociális igazság felé vezető új fejlődés útján.

Felvidéki magyar véreinket pedig hívjuk, visszavárujuk magyar szeretettel, mert bármit mondanak az ádáz ellenségek, bármit műveljen is a tobzódó erőszak, eljött, itt van már a szabadsulás perce!

A közös magyar-lengyel határért

Az évszázados lengyel-magyar barátság fennállásának, megerősödésének igazán impozáns bizonyosságát szolgáltatja a mai Lengyelország, amely minden súlyát és erejét latba veti a magyar követelések teljesítése érdekében. Ezzel a céllal

Beck lengyel külügyminiszter október 19-én Romániába utazott, hogy Károly román királyal, aki tudvalóval döntött befolyást gyakorol országáa külpolitikájára, megtárgyalja a közös

Olasz lapok megbízható értesülése szerint II. Károly román király és Beck ezredes, lengyel külügyminiszter abban állapodtak meg, hogy a ruszinföldnek román-lakta részét Romániához, a többi részét pedig Magyarországhoz kell csatolni.

Beck külügyminiszter romániai utazásával egyidejűleg

a lengyel külügyminiszter kabinetfőnöke, gróf Lubiensky Budapestre utazott, ahol először Kánya Kálmán külügyminisztert kereste fel, majd a külügyminiszter társaságában Imrédy Béla miniszterelnököt kereste fel.

Mialatt az európai államok fővárosaiban élénk diplomáciai tevékenység folyik a „mozaik-állam” széthullásával felmerülő problémák gyors és teljes rendezése érdekében, Csehszlovák sém marad tetlen.

Lázadozó, bomladozó, kommunista tanoktól megfertőzött hadseregével féktelen terrort fejt ki a Felvidéken és a Ruszinföldön.

A világháborúból ismert erényű cseh hadsereg már csak erre a terrormunkára alkalmas; a védtelen lakoságot kínózi és kifosztja, — a cseh „hadsereg” világháborús múltjához méltó hősi cselekedet... Más irányban is dolgoznak azonban a csehek:

rádióállomásaikon a legképtelenebb hazugságokat, statisztikai valótlanosságokat röpitik világra, abban a reményben, hogy a tör-

lengyel-román kérdéseket, amelyek sorában első helyen áll a magyar-lengyel határ megvalósítására irányuló törekvés.

A ruszin-kérdés megoldása ugyanis közelről érinti Romániát is, de egész Európát is. Fontos, hogy a Keletről fenyegető bolsevista veszedelemmel szemben a nyugati kultúra régi védőbástyáit, Lengyelországot és Magyarországot közös határral kapcsolják egybe. A tárgyalások hír szerint teljes sikerrel jártak.

ténék után akadnak még, akik el is hiszik ezeket a kétségbeesett valótlanosságokat és rágalmakat. Harmadik irányú tevékenysége a cseh kormánynak, hogy minisztereit a szelorszá minden irányba küldi széjjel „diplomáciai megbízatással”. A diplomáciai megbízás abban áll, hogy el kell hitetniük a világgal, — elsősorban a németekkel — hogy

az új Csehszlovák szakit régi politikájával, bánja a mulat és leghevíbb barátja kíván lenni Németországnak és Lengyelországnak...

A csehek e felajánkozását méltó vendéggel fogadják természetesen illetékes helyeken...

Ennek az idegenkedésnek kifejezésül

Hitler vezér és kancellár nem fogadta a cseh minisztereket, ellenben — olasz és német lapok egybehangzó jelentése szerint — hivatalosan is közölték Csehszlovággal, hogy Berlin és Róma rendkívül szívesen látná, ha a cseh-magyar kérdés november elseje előtt megoldódna.

Csehszlovág vezgétet csalafintaságokkal, trükkökkel még késleltetni sem lehet soká...

A HÉT POLITIKÁJA

Táj- és Népkutató Központot létesített a kultuszminiszter

A vallás- és közoktatásügyi miniszter a *falvák, nép, környezet és gazdaság tanulmányozásának és kutatásának megszervezése és intézményes előmozdítása céljából Táj- és Népkutató Központot létesített.* A felügyeletet közvetlenül a miniszter gyakorolja. A központi feladata a táj- és népkutatás előkészítése és szervezése. Szervei: 1. a hármas bizottság, 2. a munkabizottság, 3. a központi vezetó, 4. a helyi csoportok. A hármasbizottság tagjait a miniszter nevezi ki. A munkabizottságnak hivatalból tagjai a hármas bizottság és a helyi csoportok tanácsvezetői. A központi vezetó intézi a központ igazgatási ügyeit, gondoskodik a tanfolyamok szervezéséről, ren-

dezi a tanulmányi kirándulásokat és kiszállásokat, valamint gondoskodik kiadványok szerkesztéséről és kiadásáról.

Megkezdődött a kötelező munkasegítségre vonatkozó rendlet végrehajtása

Lapunk más helyén ismertettük a kötelező munkasegítség elrendelésére vonatkozó kormányrendeletet, amelynek célja a mezőgazdasági munkálatok zavartalan ellátásának biztosítása. A rendlet alapján az ország egész területén a gazdasági felügyelőségek a helyi viszonyok alapján megtették jelentéseiket és a földművelésügyi miniszter már az ország több vidékére vonatkozóan táviratilag el is rendelte a kötelező munkasegítség elrendelését, illetve végrehajtását.

„Az igazság buktatja el a hazugságra épített Csehszlovák államot”

A cseh hazugság-hadjárátot megcáfolhatatlan történelmi adatokkal, bizonyítékokkal utasította vissza október 18-án este a rádióban tartott előadásban Hóman Bálint ny. kultuszminiszter, az európai híru történelemtudós.

nyitotta, hogy a Felvidék minden városa magyar, vagy német alapítás és a szlovákok a vitássá tett területekre csak beköltöztek. Teljes tárgyalatlansággal ismerte el az európai híru történelemtudós, hogy a szlovák

Magyar a magyarért!

A magyar igazság győzelme utban van: rövid idő kérdése felvidéki testvéreink visszatérése az ősi hazához.

Huszéves idegen uralom szörnyű nyomása nehezedik rájuk: nyomor, szenvedés, börtön az osztályrészük. A nélkülözés és a szenvedés segítségért kiált. Ez a segítség ma egyetemes magyar parancs: a népi együttartozás parancsa.

A Felvidék őslakói nem magukért, de mindnyájunkért, az egész magyarságot küzködnek és szenvednek husz keserves esztendő óta. Sanyaru sorsuk áldozatra kell, hogy kötelezze az egész magyarságot: kicsinyt és nagyot egyaránt. Le kell törölni hemlökük ról a megpróbáltatások veritékét, orvosolni az őslakosságon ütött sebeket. A Felvidéken nem lehet éhezni, fázni a gyerekek, otthontalan család.

A magyar becsület és a magyar testvériség azt követeli mindnyájunktól: hozzunk meg minden áldozatot a Felvidék nyomorának enyhítésére.

Szívünk sugallatára hallgatva, a nemzeti irányu szervezett némozgalommal együtt kérés szól fordulunk tehát a magyar nemzet minden tagjához, szegényhez-gazdaghoz egyaránt: adományaikkal segítsenek a Felvidék inségén. Minden fillére szükségünk van, mert a bajok rendkívüliek s a tennivalók nem tűrnek késedelmet. Aki magyar, az jöjjön a magyarért, a magyar szív induljon meg a magyar szívért.

A közös magyar sors egyik legnagyobb mai kötelessége: áldozzunk a Felvidékért!

HORTHY MIKLÓSNÉ s. k.

IMRÉDY BÉLANÉ s. k.

a mozgalom védnöke.

a munkabizottság elnöke.

Áldozat nélkül nincs eredmény

Imrédy Béláné megindította a munkát a felvidéki magyarok megsegítésére és a következő felhívást intézte a magyar társadalomhoz:

Felvidéki testvéreink megsegítéséért megindult a nemzet országos mozgalma.

Ugy érezzük, hogy minden magyarok szíve óhaját teljesítette Magyarország Kormányzójának föméltósága hitvese, mikor a közelmúltban csendesen előkészítette ezt az egységes munkaközösséget felvidéki testvéreink megsegítésére.

Munkánk két részre oszlik:

1. Mihelyt lehetséges — Ipolságban már megtörtént — a miniszterelnökség, a belügyminisztérium és a honvédelmi minisztérium ki küldött képviselőinek irányítása mellett hivatásos, szakképzett szociális megbízottakat küldünk a megszálló katonaság nyomában a visszaszerzett területekre, akik az ottani hivatalos és társadalmi szervezetekkel felveszik a kapcsolatot, megállapítják, hogy az őslakosság miben szenved szükségét és azonnal megkezdik a javak szétosztását.

2. A munka másik része a gyűjtés. Adakozásra hívjuk fel a társadalom minden egyes tagját, hogy a gyűjtés eredményes legyen.

Tudjuk, hogy lélekben és gondolatban mindenki egy velünk, amikor hazavágyó véreink megélhetéséért dolgoznak. Ezért munkánk minden részletéről tájékoztatni fogjuk a társadalmat és megjelöljük segítségének legcélszerűbb módját és idejét. Köztudomásu, hogy csak szervezett, egyöntetű munka tud igazán komoly eredményt felmutatni, ezért a társadalmi egyesületeknek széleskörű bevonásával kívánunk dolgozni. Kérünk min-

denkit, hogy ilyen szellemben támogatja a mozgalmat.

Első ténykedésként a Felvidéki Egyesületek Szövetsége a „Magyar a magyarért” mozgalom keretében jelvényeket hoz forgalomba, amely a Felvidékért dobogó magyar szívet ábrázolja.

Szívek a szívekért!

Mindenki vegye meg és viselje a magyar szívjelvényt.

Az árusítóhelyeket és az árusítás kezdetének időpontját napilapok és a rádió útján néhány napon belül közöljük. A „Magyar a magyarért” mozgalom számára a magyar királyi postakapitányrészlet 66. számú csekkzámlát nyitotta meg és a csekek kezelésével járó minden munkát a postaszolgálatl együtt ingyen vállalta. Mindaddig, amíg a gyűjtés egyéb módjairól a sajtó és a rádió útján a közönséget nem tájékoztatjuk, pénzádományokat kizárólag a 66. számú csekkzámlára kérünk. Csekkal minden postahivatalban ingyen kapható. Természetbeni adományok szíves felajánlásáról egyelőre csak írásbeli értesítést kérünk, és pedig a miniszterelnökségre, a „Magyar a magyarért” mozgalom címére. A felajánlott javakat csak akkor célszerű megküldeni, ha ennek módjáról s időpontjáról a közönséget már részletesen tájékoztattuk.

Áldozat nélkül nincs eredmény!

IMRÉDY BÉLANÉ s. k.

a munkabizottság elnöke

Illetékes helyről azt az értesítést kaptuk, hogy a Horthy Miklósné nyomorenyhítő akció a trianoni országátháron belül élő inségesekért a szokott időben és módon szintén megindul.

Kétezer kenyér az ipolságiaknak

A „Magyar a magyarért” mozgalomnak, a kormányzó és a miniszterelnök hitvesének felhívása élnék visszhangot keltett a magyar társadalom körében. A nagyszegű adományok, felajánlások sürűn érkeznek be; nagy vállalatok és kisemberek egyforma készséggel sietnek a felvidéki testvéreink segítségére.

Lélekbeemáramló jelenetek között került kiosztásra az a kétezer kenyér, amelyet az ipolsági szegények számára sítottatt a fönméltóságú asszónára. Minden kenyéren nemzeti színű szalag díszlett ezzel a felirattal: „Magyar testvéreink magyar kenyereit!” Az ipolsági anyák megcsó-

kolttatták a gyermekekkel az első kéréj magyar kenyereit...

A szövetkezetek a mozgalomért

A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége kötelekbe tömörült szövetkezeti központok és egyéb szövetkezeti intézmények elhatározták, hogy 30.000 pengőtt juttatnak a mozgalom céljaira. Ez az összeg az egyes szövetkezeti intézmények között a következőképpen oszlik meg: Országos Központi Hitelszövetkezet 6000 P. Hangya Termelő, Értékesítő és Fogyasztási Szövetkezet 6000 P. Gaz-

dák Biztosító Szövetkezet 3000 P. Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ 2400 P. Futura, a Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi Reszvénytársasága 4500 P. Országos Földhitelintézet 4500 P. Magyar Me-

zőgazdák Szövetkezet 1800 P. Iparosok Országos Központi Szövetkezeti 600 P. Országos Falusi Kislakásépítési Szövetkezet 600 P. és A Földbírtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezet 600 P.

Az idén 150 től tanfolyam nevel ezüstkalászos gazdákat

A Falu-Gazdaszövetségnek tudvalevően egyik legfontosabb célkitűzése a mezőgazdasági szakismeretek terjesztése; fennállása óta tehát állandóan napirenden tartja ezt a kérdést és országos szervezete révén társadalmi uton, falunapon, mezőgazdasági kiállítások, előadások rendezésével igyekszik a célt elérni. A mezőgazdasági tudományok népszerűsítése többek között a Falu-Gazdaszövetségnek is feladata, míg a tudás intézményes terjesztése állami feladat és a földmívelésügyi minisztérium egyre fokozódó ütemben állítja a mintaszerűen berendezett intézményeket az agrárakosság művelésének szolgálatába.

Az aránykalászos gazdákat képező kéteves téli gazdasági iskolák mellett tíz évvel ezelőtt, 1928-ban, próbálkoztak meg először azzal a gondolattal, hogy olyan vidékeken, ahol anyagi okokból állandó mezőgazdasági iskolát nem lehet szervezni,

a gazdasági felügyelői karnak erre a célra kiképzett tagjai a község és a környék gazdaifjúságának három hónapon keresztül rendszeres gazdasági előadásokat tartsanak.

Három nagy előnye volt ezeknek a tanfolyamoknak, ami által a gazdasági község előtt egy csapásra népszerűvé váltak. A tanfolyam szervezete olcsó, mert egy-egy tanfolyam lebonyolítása összesen kerekén 1000 pengőbe kerül, amit egy állandó iskola létesítési és fenntartási költségeivel össze sem lehet hasonlítani. A tanfolyam rugalmas intézmény, amit a földmívelésügyi minisztérium főhadiszállásáról mintegy rohamcsapatként

mindig az országnak arra a pontjára lehet irányítani, ahol a gazdasági tudásra a legnagyobb szükség van. S végül a tanfolyam a helyi viszonyokhoz alkalmazott ismeretkörrel muvit, amelyben az elmélet helyett az illető község vagy vidék tényleges gazdálkodási problémáinak a megoldása dominál.

Az 1928. év telén 13 ilyen tanfolyamot szervezett a minisztérium 367. növéndékkel. Azóta ez a szám fokozatosan bár, de egyre emelkedett s

az elmúlt télen már 90 tanfolyam közel 3500 növéndéket gyűjtött össze. A tízéves időszakban összesen 350 tanfolyam több mint 12.000 gazdát és gazdaifjút képzett ki ezüstkalászos gazdává

s így a tanfolyamok szellemi hatóköre az állandó szakoktatási intézményekével vetekszik,

Az idei évben kerekén 150 tanfolyamot fognak szervezni, tehát az első év tanfolyamainak a száma több mint megfizereződik.

Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy az országnak megközelítőleg valamennyi járására fog egy-egy tanfolyam jutni.

A tanfolyamok végzett növéndékei, akiket a vizsga sikeres letétele esetén ezüstkalászos gazdákká avatnak fel, saját helyi környezetükben vezető szerephez jutnak és a gazdasági haladás fáklyavivőivé válnak. Ma már az ezüstkalászos gazdák országos szervezet tömörültek és ez a szervezet fontos tényezője az egészséges mezőgazdasági közvélemény kialakításának.

Teljes holdfogyatkozás lesz a jövő hónapban

November hetedikén este 9 óra 40.8 perckor sötétetni kezd a Hold Európában. A holdfogyatkozás nem éppen gyakori jelenség, ezért minden bizonnyal felkelti majd azok figyelmét, akik kedvüket lelik a természet megfigyelésében. A fénylő, fehér, kerek holdtányér baloldalon elmosódik, majd mindjobban elfeküti, mintha valami nagy terpeszkedő árnyék takarná el. Valóban, hűsleges égi kísérőnk a nála sokkal nagyobb Föld árnyékába kerül és ez okozza elsötétülését.

A hold lassan-lassan „elfogy” és 10 óra 45 perckor teljesen eltűnik; azaz hogy mégsem teljesen, mert némi figyelmes szemlélődés megállapíthatja, hogy az eltakart holdkorong

sötétvörös fényben világít. Ennek az az oka, hogy Földünk légköre gyújtócsekként összemerkolja és a Hold felületére veti a rajta keresztülhaladó nap sugarakat. Ebben a folyamatban elsősorban a vörös sugarak érvényesülnek: innen az elfedett Hold rótes színe.

0 óra 7.5 perckor, a sötét tányér baloldalon fölt jelenik meg és gyorsan terjed jobbfelé: a fogyatkozás végére jár, Holdunk mindinkább kiszabadul a Földárnyékból. 1 óra 12 perckor már újra régi fényében és pompájában fog világítani az égen.

Természetesen akkor élvezhetjük majd csak a színjátékot, ha derült idő lesz.

A magyar kisbirtokos boidogulásáról

A magyar kisbirtokos boidogulásának utjáról és föltételéről igen értekes és hasznos gyakorlati tanulmányt írt Pákozdy László hómezővásárhelyi törvényhatósági és katonai főállatorvos, gazdasági tiszteletbeli elnök. Pákozdy főállatorvos régi és általánosan ismert kiváló szakembere a mezőgazdasági termelés s értékesítési ügyeknek. A kisgazdák termelési s értékesítési viszonyainak évtizedek óta az egyik legalaposabb ismerője és egyik legbátrabb pártfogója. Legújabb könyvében is velük foglalkozik, boidogulásuk útját ismerteti. A termelés és az értékesítés kérdéseiről, a töreköződés és a hitelműveletek tudnivalóiról, továbbá az egyéni és a társulati érdekekről s gyakorlati előnyeiről szól tanulmánya. *Étes szemmel von határt a valdai kisgazda-érdekek és az ezeket vé-*

szélyeztető sokféle érdekeltsélen érdekek közé, amelyek többnyire csak megrontói és kárt okozói a magyar gazdatársadalomnak. Behatóan tárgyalja a jövővel szemelt igazság elosztását is és

a szövetkezeti társulás nagy nemzeti és kisember jóléti hasznos tulajdonságait.

A Keresztény erkölcs és az izzó nemzeti érzés szől minden mondatából s minden szava a magyar kisgazdatársadalom megleget szeretettel áruja el Pákozdy László törvényhatósági főállatorvosról. Az értekes és tanulságos könyvesköt mindenki figyelmébe ajánljuk. Címe: *A magyar kisbirtokos boidogulásának és a szövetkezeti eszme terjedésének örök gazdasági, megrendelhető a Magyar Parlami Baromfiakat Nemzetköz. Országos Szindikátusa erkölcsi testületénél, Budapest 72. Postafiók 22. Ára bérmentes postai szállítással együtt 1 P. ha az összeg levélbéllyegben előre beküldetik zárt borítékban.*

Két rendelet...

A Budapesti Közlöny október 15-i számában két fontos kormányrendelet jelent meg. Az egyik a bevonult mezőgazdasági munkások otthonmaradtjairól gondoskodik, a másik

a kötelező munkasegítségéről intézkedik.

A két nagyjelentőségű kormányrendelet lényegét alábbiakban ismerjük.

A bevonult mezőgazdasági cselédek járandósága

A bevonult gazdasági cselédek szolgálati viszonyairól szóló intézkedés értelmében

azt a gazdasági cselédet, aki a katonai hatóság rendelkezése folytán rendkívüli fegyvergyakorlatra vonult be, gazdája a bevonulás ideje alatt felmondással nem bocsáthatja el.

Annak az éves gazdasági cselédnek a bérért, akinek családja vagy keresésképtelen más hozzátartozója nincs — a szegedményes földjárandóság kivételével — a gazda nem tartozik ki szolgáltatni.

Annak a cselédnek, akinek legalább egy eltartottja van, a lakást, a fűtanyagot és a földet a gazda kiszolgáltatni köteles.

Ezenfelül a szerződés szerint járó pénzbeli és egyéb természetbeni járandóságokból annak az éves gazdasági cselédnek, akinek legalább egy eltartottja van, a bér felét, akinek pedig egymélt több eltartottja van, a teljes járandóságot köteles a gazda kiszolgáltatni.

A rendelkezéseket a már bevonult gazdasági cselédekre is alkalmazni kell.

A kötelező munkasegítség

A munkasegítségéről szóló rendelet a mezőgazdasági termelés folytonosságát biztosítja. E rendelet alapján

a fogatos és gépi járműveknek, gazdasági eszközöknek, teherszállításra alkalmas állatoknak birtokosait arra lehet kötelezni, hogy járműveiket, gazdasági eszközeiket és igáikat kisegítsék más gazdának, vagy egymásnak rendelkezésére bocsássák.

A kötelező munkasegítség alapján minden munkaképes, hivatásos mezőgazdasági férfimunkás alkalmazott, évbéres, testi munkát rendszeresen végző gazdát és ennek gazdaságában segítő férfi családtagot arra lehet kötelezni, hogy a sürgős mezőgazdasági munkálatok időben való elvégzésének biztosítása céljából más gazdánál, vagy más gazdaságban mezőgazdasági munkát végezzen.

Munkasegítségére azonban csak akkor kötelezhető, ha saját földjűkön, vagy kenyéradójuk gazdaságában a legsürgősebb munkát már elvégezték, vagy pedig abban átmenetileg akadályozva vannak.

Kimondja a rendelet, hogy fogatos és gépi járművekkel, gazdasági esz-

közökkel és igákkal való munkasegítségére minden gazdát, de elsősorban a nagyobb gazdát és birtokost, személyes szolgálatokra pedig elsősorban mezőgazdasági munkást kell kötelezni.

A munkasegítségre kötelezettek a kötelezést kimondó határozat ellen jogorvoslattal élhetnek, amely felett végső fokon a földművelésügyi miniszter határoz. A jogorvoslatnak halasztó hatálya nincs. A munkasegítségét megtagadókat a közigazgatási hatóság elővezeteli.

Kimondja a rendelet, hogy a munkasegítségre kötelezettek hatósági intézkedés alapján

más gazdánál, vagy más gazdaságában végzett munkájáért térítés jár.

A térítés összegét a helyi viszonyok és a végzett munka értékének figyelembevételével a főszojabiro, illetőleg a polgármester állapítja meg. A térítés naponként, legfeljebb hetenként utólagosan esedékes.

Aki a két rendeletet be nem tartja, vagy megszegi, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással büntetendő. A pénzbüntetés legmagasabb összege 8000 pengő.

amidőn az évi termelés elérte, vagy valamivel meghaladta a 300 vagon, úgy leestek a piaci árak, hogy a termelők és kikészítők is csak ráfizetéssel tudták tudni kiészíteni.

Ilyen két egymásutáni rendkívül jó

termés esetén, mint a minő a szabályozás első két esztendejében volt, a Paprikaközpont működése nélkül most még súlyosabb veszteségek érték volna a termelőket, mint amint a korábbi években kellett elszervezniük.

Öt év alatt minden faluban lesz egészséges közkut

Az Országos Közegészségügyi Intézet évek óta jó eredménnyel küzd a falusi ivóvízellátás megjavításáért és ezt a célt a jó ivóvizet szolgáltató falusi kutak felállításával igyekszik elérni. Ennek a munkának fontosságát mi sem bizonyítja jobban, mint az intézet 28.000 kutra kiterjedő vizsgálatának az a szomorú eredménye, amely szerint

a megvizsgált kutak 60 százaléka egészségügyi szempontból kifogás alá esik.

Az elmúlt évben 10 forrásfoglalás, 8 vízvezetél, 68 ásott és 166 furott

kut készült el, összesen tehát 252.

Ez év augusztus 31-ig összesen 725 kutat állított fel az intézet a falvakban.

Az eddigi tempót a költségvetési keret kibővítésével most már élenkénti lehet, úgyhogy a következő öt évben az intézet évenként 400—500 új kutat állíthat fel, összesen tehát mintegy 2200-at. Ha ez a program megvalósulhat, amint ahogy előreláthatóan meg is valósul, akkor 5 év múlva az ország minden községének legalább egy jó ivóvizet szolgáltató közkut jut.

Gyors ütemben folyik a községek villamosítása

Ismételten megírta a Vasárnap, hogy a kormány az országnak még villamos világgal nem bíró területei villamosítására vonatkozó részletes terveket készített.

Bornemisza Géza iparügyi miniszter kezdeményezésére az idén gyors ütemben indult meg ez a nagyfontosságú munka.

Ez év végéig közel száz község elektrifikálását fejezik be,

de természetesen még ennél is nagyobb lendülettel folyik tovább a munka az elkövetkező esztendőben.

Az idén megkezdett villamosítási munkáknak egy része rég folyamatban van. Értesüljünk szerint a községek egész sorában folyóak a munkálatok, amelyek részben befejezésükhöz közelében, részben pedig év végéig, vagy jövő év végéig készülnek el. Így a Balatonvidéki Villamosítási Rt. Alsóörs, Balatonkövesd, Csepak, Felsőörs, Lovas, Pálozna, Köveshát, Nemestördelc, Szilgiget, Balatonederics, Balatongyörök községek elektrifikálását végzi. A Gyúri Ipartelepek elektrifikálási munkája a következő vármegyeekben, illetve községekben folyik: Sopronvármegyében: Harka, Fertőbörz, Fertőhomok, Hideség, Völcsaj, Ud, Peresznye, Németcsidány, Horvátszida, Ózmod. Győr megye területén: Kóny, Bez, Győrszőnyháza, Lebény, Mosonszentmiklós, Ötveny. Vas megyében: Egyházaskező, Magyargencs, Kemeneshágyász, Kemenesmagasi, Vönöck, Szergén. Kéményszentmárton, Kemenesmihályfalva, Otsfryasszonyfa.

A Hungária Villamosági Nőgrád vármegyében Héjhalom, Palotás, Lőrinci és

Zagyvaszántó községeket elektrifikálja. A Magyar Általános Kösszébánya Komárom vidékén Szák, Környe, Komlód, Szend, Éte, Vértesszőlős községekben villamosít. A Trást Zemplén vármegye területén Gesztely és Hernádnémeti községekben dolgozik. A Fejérvármegye Villamosítási Fejérvármegye területén: Kisláng, Zámor, Baracs, Ivánca, Pázmánd, Soponya és Tabajd községekben építi ki hálózatát. Ungváncs Fejérvármegye területén a Szekesfehértvári Városi Villanytelep: Pákoz, Pátka, Seregélyes, Szabadbattyán, Falubattyán, Tác és Nádas községekre terjeszti ki elektrifikáló munkáját.

A Gyúri Ipartelepek Tolna megye területén, Felsőörs, Felsőnyék, Magyarkeszi és Nagyszokói elektrifikálását is végzi. Sopron megye területén ezenkívül most folyik a munka. Ágfalva, Felsőörök és Sopronbámfalva villamosítására. Az itt felsorolt villamosításokon kívül befejezéshez közeledik Bikkiszent, Tác, Pétervárszóra, Szajla, Terpe és Kislőztes községek áramhálózatával való ellátása is.

Ez a felsorolás csak a most folyamatban lévő munkálatokat jelzi. Számos községben már befejeződött az idén megkezdett elektrifikálási munka és a helyi elosztó hálózatokat már bekapcsolták a távvezetékbe. Mint említettük, a most folyó munkálatokon kívül

előkészítette az iparügyi minisztérium a jövő esztendői elektrifikálások megkezdését is, amelynek során több mint száz újabb község jut majd villanyáramhoz.

Jól működik a Paprikaközpont A 2. gazdasági évben másfélmillióval emelkedett a termelők bevétele

A fűszerpaprika-forgalom gazdasági éve október 1-től szeptember 30-ig terjed. A Paprikaközpont szeptember 30-ával zárta le a második üzletévét és a forgalom adatai öröndékesen bizonyítják a szabályozás sikerét. A második gazdasági évben 482 vagon peprikát váltottak be Szegeden és Kalocsán a termelőktől,

51.5 vagonnal többet, mint az előző gazdasági év 12 hónapjának s a termelők most 1,400,000 pengővel nagyobb bevételhez jutottak.

Ennek az eredménynek az elbírálásához tudni kell azt is, hogy a szabályozás előtti tíz esztendőnek a forgalma átlagban 280 vagon volt, tehát az emelkedés a termelésben meghaladja a 70 százalékot.

A második üzletévben az eladási

forgalom kerekén 525 vagon volt, tehát az előző évről visszamaradt készlet is értékesült. Az eladásból kerekén 225 vagon esik a belföldi fogyasztásra, 300 vagon pedig az exportra. A belföldi fogyasztásban az emelkedés az előző — már szabályozott forgalom — évvel szemben 22,5 százalék, az exportban pedig 41,25 százalék. Az exportforgalomban elért eredményt csak úgy lehet kellőképp felbecsülni, ha számbavesszük, hogy a háborúelőtti tíz év átlagában — az utóállamokat leszámítva — 43 vagon volt az évi kivitelünk. Itt tehát

a forgalomszabályozás eredménye hétszeres, vagyis 600 százalékos emelkedés.

De igen fontos eredménye a szabályozásnak az, hogy a második gazdasági évben is egész éven át egységes árakon váltották be a minősített fűszerpaprikát, amelynek az egyes minőségek a földművelésügyi miniszter által megállapított olyan árak mellett, amik a termelők és kikészítők számára, biztosságes polgári hasznát biztosított.

A szabályozás előtti években olyankor,

Hol, mikor aratnak?

Januárban: Argentína, Ausztrália.

Februárban: Brit-India.

Márciusban: Felső-Egyiptom.

Áprilisban: Elő Ázsia, Mexikó.

Májusban: Észak-Afrika, Florida, Japán, Kína, Közép-Ázsia.

Juniában: Az Északamerikai Egyesült Államok déli államai, Dél-Európa.

Júliusban: Bulgária, Délslávszág, Magyarország, Oláhország.

Augusztusban: Anglia, Belgium, Csehország, Dánia, Hollandia, Közép-Oroszország, Lengyelország, Németország.

Szeptemberben: Észak-Kanada, Skótország, Skandináv félsziget.

Oktoberben: Észak-Oroszország.

Novemberben: Az Andok államai, Dél-Afrika.

Decemberben: Hátsó-India.

Agrár hiteltügyi kongresszus Olaszországban

A napokban Nápolyban és Rómában nemzetközi mezőgazdasági hiteltügyi kongresszus kezdődik, amelyre, mint főmegbízottat Schandl Károly dr. titkos tanácsos, országgyűlési képviselőt jelentették be. A római szervezőbizottság főelőadója és egyik elnöke lesz Schandl Károly. Ő vezeti egyébként a magyar delegációt a kongresszusra és alkalmat keres arra, hogy a magyar földművelő nép háldját és rugasszkodását tolmácsolja Mussolini előtt.

Arany-ézüst beváltás

a legmagasabb napi áron:

Szigeti Nándor és Fia

ékszerésznél,

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 9

KIS VASÁRNAP

A nagy császár szakálla

(II., befejező közlemény.)

Vai-Vai: Ho-Kau, Kai-Va, Ping-Lo (a megnevezési mandarinok élére borulnak), titeket minden kérdésés nélkül itéltek akasztófára, mert mandarinok vagytok s biztosan adtatok rá okot. A többi mandarin majd holnap járuljon elém, ma már nagyon kifáradtam a rengeteg ajánlók nézésében.

Kabul kán (korona a fején, nagy feyveres kísérettel jön, fátrotolva az ajtónálkát): Pusztuljatok előttem! Hol az a líres nagy császár, Vai-Vai?

Füdvormester (magához törve az általános dermedtségből, amit Kabul kán behatolása okozott): Ki vagy te, hitvány teremtés, hogy be mersz rotanni a nagy császár fényes színe elé?

Kabul: Hítvány teremtés, én? Máskor tanítsa a nyelvedet tisztességre! (Levágja kardjával az udvartemestert.)

Vai-Vai: En vagyok a Menny hasonlíthatatlan fényességű fia és tudd meg, akárci vagy is, halál fia vagy merész ségedért: Ki vagy hát, hitvány teremtés?

Kabul: Kabul vagyok, a tatárok kánja.

Vai-Vai: Az nem lehet, mert a tatárok földje túl van a nagy falon, amit bírodalmam védelmére építtettem s amelyik hosszabb, mint a Jang-Cse-Kiang, magasabb, mint a Himalája, szélesebb, mint egy nyílfevés, erősebb, mint a kőszikla s azonfelül törvények és bástyák őrzik. Csak szálló madár jöhet át azon keresztül, de az is sas legyen.

Kabul: Hát akkor tudd meg, hogy én sas vagyok, mert sereggel együtt átjöttem a falon, hogy segítsek népédek, akiket te kegyetlenül uralkods, kizsákmányolod őket s naponta ezer meg ezer slattalódat végeztetél ki. Én hát most a szakállaladnál fogva rángatlak te trónodról, melyre méltatlannak bizonyultál. (Felmegy Vai-Vai-hoz s a szakállaladnál fogva rángatja le a trónról.)

Vai-Vai (minden szakálláraggatásra): Baj-baj! Vai-Vai! Baj-baj! Haj-haj!

Udvari népség: Jaj, a nagy császár! Jaj, a nagy császár! (Sírvaohoznak.) Jaj-jaj! Baj-baj! Vai-vaj!

Kabul (a szakállalad tartva a földön jettengő császár): Most mit csináljak veled? Kivégeztessetek?

Vai-Vai: Kegyelem! Kegyelem! Vai-Vai!

Kabul: Te ismertél kegyelmet?

Vai-Vai: A jövőben ismerem fogok. Vai-vai!

Kabul: Nem fogsz kivégezni ártatlantokat? Nem vesszed el a lakosság vagyonát?

Vai-Vai: Igazságos, jószágos uralkodó leszek.

Kabul: Hát nem bánom, most az egyszer megkegyelmezek néked, ilj vissza a trónodra. De tudd meg, ha azt hajlóm rólad, hogy megint kegyetlenkedsz, eljövök újra s akkor nem lesz számodra kegyelem. Hogy pedig a mai nap minden-kegyesben legyen, elrendelem, hogy e napnak minden évfordulóján megtartod a „Nagy Császár Szakállának Ünnepe”, amely napon minden alattvalód, akinek csak a legkisebb panaszra is van oka, eléd járulhat s kedvére megrángathatja a szakálladat.

Vai-Vai (ijádaton simogatja a szakállát): Ajvaj! Jó leszek, igazalmas leszek. Vai-vaj! Baj-baj! Haj-haj!

Kabul (udvaroncokhoz): Ti pedig kiáltotok eljémt a nagy császár szakállára!

Udvaroncok: Csin-csen-csin-csan! Éljen a nagy császár szakállá! Csin-csen-csin-csan! Éljen!

(Függöny.)

P. Ábrahám Ernő.

Fejtörő:

- ar — és
- r — dó
- al — ár
- em — ok
- rd — aj
- óra — lma
- él

Megfejtések: Mindent olvasni!

A FALUSI OTTHON

Kézimunkák mosás-vasalása

Ügyes háziasszony lakása valamennyi kézimunkáját, még a függönyöket, asztal- és ágyszerítöket is házilag ki tudja mosni-vasalni s ezzel nemcsak jelentékeny összeget takarít meg, de a gondos házikezellel kiméli is anyagukat.

A fehér grenadinból készült függönyöket, ágyszerítöket a mosásnál ki is főzhetjük, dörzsölés helyett azonban inkább csak nyomkodjuk. Fontos, hogy a tisztára mosott kézimunkát bő vízben sokszor kiöblítsük.

Általában csak vaszomból készült dolgokat keményítsünk. A kézimunkát vasalás előtt megszáritjuk. Különböző tiszta ruhába csavarjuk és félig nedvesen vasaljuk. A raffolt, huzott kézimunka-függönyöket, nem szabad keményíteni, mert törnek és gyűrődnek.

Selyemből készült vagy színes halmitakat langyos vízben, mandulaspappal mossuk ki, mosás után tiszta ruhába becsavarjuk és félig száikkadva vasaljuk ki. A vasaló ne legyen forró.

A vaszomból készült és keményített asztalterítök, valamint kisebb négyzetletes és kerekformájú kézimunkák vasalását soha se kezdjük a közepén, mert akkor a közepe hólyagos lesz és nem tud simán kifeküdni. A vasalást mindig a széleken kezdjük és innen haladjunk a közép felé.

Magashímzésű és lyukasztott kézimunkákat flanelruhán vagy frottírtörülközön vasaljuk, mert így a hímzett mintákat jól kinyomhatjuk.

A hosszaba huzott függönnyt vasalás előtt nedvesen kihuzzuk s hossza szerint és mindig a hosszúság irányában vasaljuk, szélessége felé nyújtva keveset. Soppolt vagy raffolt függönnyt csak vasalódeszkán lehet rendesen kivasalni; először mindig a hullám közepét vasaljuk, aztán jobbra-balra a huzások irányában.

Olyan kézimunkákon, amelyeknek fodrok vannak, legelőször a fodrokat vasaljuk ki. Ha a fodrokat leraktuk, akkor az apró ráncokat magunk felé hajtogatjuk és úgy levasaljuk.

A kézimunkák mosása-vasalása nagy türelmet és fáradságot igényel; aki nem hozzáféréssel foglalkozik velük, a legszebb kézimunkát is tönkretetheti.

Kánya Terézia

Aranyszabályok

A csecsemőre nagyon veszélyes a meleg. Tehát védtlenül kell a csecsemőt a felmelegedéstől. Tartasuk hűvös helyen: szabadban, árnyékban, szobában, jól szellőztet helyiségben. Nem szabad túlságosan öltöztetni. Ha mi magunk nem szeretjük nyáron a melegruhát, miért akarjuk a csecsemőre erőltetni?

Tanulj idejében uszni!
Szörnyű halál vízbe fullni.

Mindig fedve tartsd a kutat!
Gyermek s állat belefuthat.

Magyar konyha

Rizskásaleves. 15 dekahgramm rizst tisztára megmosunk, leszűrt húsvélét főzre tesszük és főni hagyjuk addig, míg a rizszemek megpuhultak. Akkor levestálgában három kanál édes tejfölt és három tojás sárgáját elkavarnak, a rizst a levestel rántjuk és vagdalt metéltőhagymával megszórvva, adtuk fel.

Hajdu-káposzta. A tűzhöz egy lábasba zsír teszünk, beleadunk két kanál tört cukrot, egy tányér kinyomott savanyúkáposztát, söt, borsot. Hagyjuk megbarolni, meghintjük egy kanál liszttel, ha barna, ráöntünk egy kevés vizet, aztán hagyjuk jól felforrni. Midőn feltálgaluk, a tál közepére sült sertésgemencet teszünk és korszerűalakban körülrakjuk a káposztával.

Magyar torta. Élesztős tésztát készítünk, belekavarunk 12 deka vaját, öt tojás sárgáját, adunk hozzá negyedliter tejet, 25 gramm tejbelen áztatott élesztőt, 3 evőkanál tört cukrot, csipetnyi só, kevés tört vanillát, mindezt jól elkeverve, betakarjuk és meleg helyre tesszük, hogy megkeljen; ha megkelt, újjuvi vastagra kinyújtva, lapos formába tesszük, finom lekvárral megkenjük, jobbra-balra keresztben és hosszában a rudakba sodrott tésztát, hagyjuk még egy kicsit kelni, aztán felvert tojással megkenve, mandulával és gorombára tört cukorral meghintve, sütőben szép pirosra sütjük. Tálalás előtt vaníliás cukorral beszórjuk.

Gazdatudnivalók

A BURGONYA ELTARTÁSA

Ezidén a sok eső a burgonyának is bajokat okozott. A baj egyfelől a fiasodásban és új gumókötésében nyilvánult, másfelől az eső a fitofthora gombacsírját a levelekről lemosta a talajba, illetve az abban fekvő gumókra és azokon is fitofthorás rothadást idézett elő. Sok helyen emiatt a gumók már a talajban rothadni kezdtek. A fiasodás és az új gumókötés egyaránt lerontja a burgonya eltarthatóságát. Ezek az újonnan képződött gumók ugyanis júniusban az első kötési gumók keményítőtartalmát használták fel a fejlődésükhöz s ezért nem is annyira a második kötés, hanem a keményítőszegény első kötés indul rothadásnak. Ezek az első kötési gumók azonban megkülönböztethetők a második kötésektől, mert az előbbieknél durva, érdes a héja, míg a második kötésűké sima, mint az új burgonyáé.

Ennek folytán az idén a burgonya téli elraktározására nagy gondot kell fordítani. Helyes lesz, ha a kizsédett és kupba rakott burgonyát egyelőre nem földeljük el, hanem a kupbarakás után 4-5 hétre megvizsgáljuk és ha romlást észlelünk benne, a kupát alaposan át kell válogatni. Ha pedig nagyobbarányu a romlás, akkor azt mielőbb fel kell takarmányozni. A burgonyának megszórval vagy más konzerváló anyaggal való gyenge behintése, helyesebben beporozása is megállíthatja a rothadást. Az így kez-

zelt burgonyát a használat előtt természetesen jól meg kell mosni.

Burgonyából többet termelünk, mint amennyit ekezési célra értékesíteni lehetne. Ezért különösen a minőségileg gyengébb anyagot takarmányozzuk fel, vagy aduk el válogatás nélkül a szesz-, illetve keményítőgyáraknak.

A BOR ELSŐ FEJTÉSE

Ha már az erjedt borból eltávozott a szénsav, az élesztő és egyéb, a borhoz nem tartozó szennyező anyagok, az u. n. seprő leszál a hordó fekére, akkor a bor tisztulni kezd. A tisztuló bort helyes és indokolt mielőbb levasztani a hordó fekére levő üledékről, mely elhalt élesztők, növényi nyálkák, kicsapódott borkő, homok, por, piszok, törkölytörmelek. Ezekre a borknak többé szüksége nincs, sőt réa károsak lehetnek, mert homlósanak indulhatnak s ekkor a bor ízét, szagát romtják.

Az első fejtés ideje a novembertől februárig terjedő évszak, tehát a tél eleje. Korábban eszközleendő a fejtés abban az esetben, ha a) korán szüreteltünk; b) borunk könnyű és savszegény; c) az erjedés erőlyes volt; d) kulturálesztővel erjesztettük a mustot; e) a fürtökben sok volt a rothadt, penészes boggyó; f) meleg a pincénk.

A seprőből még félannyi bort preleszthetünk ki. Ez a bor eleinte zava-

ros és bányadt, de kénezett hordóban néhány hónap múlva megtisztul és iható lesz. A seprő kipréselésével se szabad nagyon beleskedni, mert a beöle kipréselt bor seprűje és szagos lesz; másrészt azért nem, mert meleg időben ecetesedésnek indul. A seprő mennyisége hegyi boroknál 3-6%, homoki boroknál 5-8% lehet.

A seprőről lefejtett bor a levegővel való érintkezés miatt megzavarodik, de 2-3 hónap múlva — a zavarodást előidéző anyag leülepedése következtében — újra megtisztul. Ekkor elérkezett az ideje a második fejtésnek.

MÉHEK VÁSÁRLÁSA

Csak egészséges, erős méhcsalókat érdemes vásárolni. Ha a méhcsalád kaptárban és nem kaszban van, akkor a helyzet könnyebb, mert a lépek keretjük utján kiszedhetők és így a szakértő méhész a család értékéről közvetlen tájékozódást szerezhet. A méhcsalád népes volta előnyt jelent. Az anya legyen két-évesnél fiatalabb, fúrge, teljes szörzeti, ép szárnyú és lábú; az öreg, kopott szörzeti, bénalábú, aprótestű méhanya értéke nagyon csekély. A viaszépitmények ne legyenek öregék és ne legyen bennük sok heresettes építmény, hanem legyenek a lépek világos színűek, szép szabályos, munkásszerűen gazdagok. A teli méhészlet állókaptárkómal legalább 8-10 keretnyi, tulnyomóan befűtött méz legyen. Nagyon fontos, hogy a család egészséges, főleg költésvesztől mentes legyen. Minthogy ezt nem könnyű megállapítani, helyesen cselekszik, ki az eladótól garancialevelet kér arra, hogy méhállományja egészséges, költésvesztől mentes és ezért egyévi teljes jótállást vállal.

VÖRÖSBOR KÉSZÍTÉSE

Jóízű és — ami ugyancsak fontos — szépszíni vörösbor készítéséhez teljesen érett, de nem túlrett és egészséges szőlő szükséges. A rothadt, penészes szemeket ki kell válogatni, mert penészgombák és rothadási baktériumok megbontják a szinanyagot. A túlergett boggyókból készült vörösbor színe se lesz tartós.

A mustnak okvetlenül a héjakon kell erjedni, mert hiszen a festőanyag a héjakban van és az erjedés közben képződött szesz oldja ki onnan a festőanyagot. Ha azonban igazán finom, sima vörösbort óhajtunk, akkor a fürtöket boggyózzuk le és a kocsonyák nélkül erjesztjük a mustot, mert a kocsonyókból kellemetlen izanyagok mennek át a borba. Annál kedvezőlenebb a kocsonyák hatása, minél zöldebbek, éreltebbek ezek. Ha a kocsonyák már száradtak, akkor a leboggyózás mellőzhető.

Fontos az is, hogy a must erjedése gyorsan és tökéletesen végbemenjen, mert hiszen az utóerjedésből mindig vesznek el a festőanyagból bizonyos mennyiséget és így gyakoribb utóerjedésen átment vörösbort teljesen elhalványodik.

Az erjesztőkedát csak négyötödéig töltjük meg, hogy az erjedésnél keltező szénsav a must tetején elhelyezkedve, távolítsa a levegőt, mi az ecetbaktériumok életét is lehetővé tenné. Ha ugyanis légáramlat következtében a must felületét borító szén-savgáz leszál, vagy az erjedés erőlye csökken, akkor a must felülete levegőhöz jut és a törkölyön ecetsavbaktériumok ütnek tanvány, elszaporodnak s rövid idő múlva érezhető ecetsav képződik, a két festőanyag piszok barnaszínűvé változik s így a bor színe is megromlott. E káros befolyást úgy tarthatjuk távol, ha a must felszínén emelkedő törkölyt, az u. n. kalapot, napjában többször, még éjjel is, alá-alá merítjük a mustban.

ADÁS-VÉTEL

Valódi I. osztályú gyökeres csemegeszőlő oltvánny keresek vételre. Ár és mintajáulatiót kérek a következő címre: Lukács Miklós, Tiszaroff, 343. szám.

Október

23 VASÁRNAP

Ignác, Gyöngyi

24 HÉTFŐ

Rafael, Salamon

25 KEDD

Mór, Blanka

26 SZERDA

Dömötör

27 CSÜTÖRTÖK

Szabina

28 PÉNTEK

Simon és Judás

29 SZOMBAT

Narcisz, Zenó

A nappal tartama okt. 29-én 10 óra 09 perc; a hét folyamán 25 perccel fogy.
A hold fénycváltása: Újhold okt. 23-án.

Trianon hősei

A páriskörnyéki békeszerződések áldozatainak száma szinte felbecsülhetetlen; így, vagy úgy mindenki szenvedett miattuk éppen úgy, mint ahogyan a háború megpróbáltatásait valamilyen formában éreznük kellett még a semleges államok népeinek is. Mindenkinél el kell azonban ismernie, hogy a legsúlyosabbán sújtott áldozat Magyarországnak volt, amelyet a történelemben szinte példátlan módon feldarabolnak és megfosztottak életlehetőségeitől. Megpróbáltatásos két évized szakadt az ezeréves ország népére. Mi, akiket a nagy összemérés itt ért a magyarnak meghagyott földdarabon, súlyos küzdelmek árán, nehezen nélkülözve, sokat kioldva, de magyarságunkban bántatlanul vészeljük át ezt a husz esztendő, de most, amikor már-már felvirrad a magyar igazság napja, hódolattal, könnyes szemmel és nagy-nagy elismeréssel kell gondolnunk Trianon igazi hőseire, azokra, akik számára ez a husz esztendő állandó szorongást, félelmet, üldözetest jelentett. Aiknek a mindennapi kenyérért, a megélhetésért vívott és különösen meg is nehezített harc mellett éjjel-nappal rettegniük kellett, hogy a kenyérgyűlölet, vagy az alantas bosszúvágy nem jelentette-e fel őket „kémkedésért”; nem hurcolják-e börtönbe őket, vagy hozzátartozóikat, mert egyszer vagy másszor a bezárt ajtón, ablakon át mézsis kiszivárogtak a Budapestről könnyes szemmel és reménykedő szívvel hallgatott Himnusz hangjai...

Ők Trianon igazi hősei, akik számára nemcsak egzisztenciális, hanem életveszedelm volt magyarnak maradni és akiket a Magyarság Istene husz esztendő színművettség után lassan mégis visszavezetett hozzánk... Fogadjuk őket nemcsak szeretettel, lelkes örömmel, de a hősekért illető elismeréssel és tisztelettel is... Megérdemlik...

Az Országos Központi Hitelszövetkezet új kormánybiztosa. A pénzügyminiszter Jakab Oszkár dr., m. kir. titkos tanácsos, ny. államtitkár, a Pénzügyi Központ elnökét, az Országos Központi Hitelszövetkezetnél viselt kormánybiztosi állását saját kérelmére felmentette és ehhez az intézethez kormánybiztossá Csizsik Béla dr. államtitkár nevezte ki.

Elhalasztották a Klebelsberg-szobor leleplezését. Klebelsberg Kunó gróf szobrának leleplezési ünnepségét, amely október 16-án, vasárnap déli 12 órakor folyt volna le, a külpolitikai helyzetre való tekintettel elhalasztották.

Téli gazdasági iskolai záróünnepély. A mohácsi m. kir. téli gazdasági iskola és mezőgazdasági szaktanácsadó állomás, október hó 2-án tartotta meg záróünnepélyvel kapcsolatos termelési versenykiállítását. Az ünnepélyt a földművelésügyi miniszter képviselőjében Benedekfi Sámuel szakszolgálati igazgató, vizsgabiztos nyitotta meg. A termelési versenyen 20 tanuló vett részt, s ezek közül az értékes és gazdag kiállításukkal 10 kintetűt elismerésben, 11 dícsérő elismerésben részesített. Jutalmat kaptak: Hofecker Ferenc, Ripcsám Ádám, Varga Pál János, Krausz József, Beck József, Beck György, Grób János, Hutz Ádám, Schammer Antal, Mészáros István, Pávlovich Antal, Keller Ferenc, Győrök Ferenc. A hatnapos kiállítást a helybeli és vidéki gazdaközösség nagy számmal tekintette meg.

Magyar férfiak olasz feleségei a Ducehez. Azok az olasz asszonyok, akik magyar férfiakhoz mentek feleségül és szívvel-lélekkel magyar asszonyokká váltak, levelet intéztek Mussolinéhoz, szülőhazájuk nagy Ducejéhez. A levélben a világhírű államférfi támogatását kéri a magyar igazság számára. A levélben ezt írják: „Mi olasz asszonyok, akik Magyarországon magyarokhoz mentünk feleségül, forró kérrrel fordulunk Nagyméltóságodhoz: Lépjön közbe ebben a tragikus órában, amelyet ma második hazánk él és valószínűleg Nagyméltóságod örökméltóságot szavalt, az „Igazságot Magyarországnak”. Fogadjon Nagyméltóságod a hazafias olasz asszonyok legmélyebb hálaát.”

Franciaország hivatalosan elismerte a császári olasz birodalmat. Mint a francia kormány hivatalos közli, a berlini francia nagykövetség, Francis Ponce-Romába helyezték át, hogy minnagykövet képviselje a francia köztársaságot az olasz királynál és Etiopia császáriánál. Ezzel a megbízatással Franciaország hivatalosan elismerte a császári olasz birodalmat.

Felrobban a lengyel sztratoszféra léghajó. A Gwiazdy Polsky nevű lengyel sztratoszférálegőmb október 14-én reggel felrobban és elpusztult. A léggömbök az eredeti tervek szerint napfelkelte után kellett volna felszállnia a Tátrában fekvő Chochołowa-völgyből a sztratoszférába és csúcsaikon este meg is kezdte a sztratoszférarepülést előkészületeit. A hajnali órákban azonban kedvezőtlen időjárási jelenségek érkeztek, amelyeknek hatása alatt úgy döntöttek, hogy elhalasztják a startot. Reggel félórák kiadták a parancsot a gáz kiengedésére. Közvetlenül azután, hogy a gáz kieresztése megkezdődött, robbanás történt, a gáz kigyulladt és lángra lobbantotta a léggömböt, amely pillanatok alatt elégett. Sebésülés nem történt.

Halálos autószerencsétlenség. Október 14-én este egy kis Ballina-keleti száguldozt Keszthelyről Nagykanizsra fele. Rajta három utas: a 21 éves Teloki Péter gróf, az autó gazdája, Bilkey Pap Miklós gazdasági és Banix Anna keszthelyi leányismerőse. Az átáthattan köd miatt Nagyrécsénél visszafordultak, hogy Keszthelyre térjenek. A kocsi vezető fiatal gróf nem vette észre, hogy egy szekér jön szembe. Teljes sebességgel beleszaladt. Az egyik ló feltépett hassal esett az autóra, a szekér rudja pedig felnyársalta a kormánykerékkel illő fiatal grófort. A szerencsétlenségét egy nagykanizsai kereskedő vette észre. Értésítette a mentőket, Banix Annát, akinek állapota válságos, a kórházba vitte. A mentők megérkezésekor a fiatal gróf már halott volt. Bilkey Pap Miklós csak könnyebb sérüléseket szenvedett. A vizsgálat megállapította, hogy a halálos esetet gondatlanság okozta.

Délben is játsák a Himnuszt a rádióban. A magyar Rádió igazgatósága elhatározta, hogy a közönség több oldalról megnyilvánult kérésnek megfelelően, nemcsak éjjelkor, hanem déli 12 órakor is adja a magyar nemzeti himnuszt. A Rádió újítása ösztönözött örömet kelt a rádió hallgatósága körében.

Halálos szerencsétlenség történt az újpesti Szentendrei-út 86. számú ház télen. Danics Péter 71 éves napzsmos, akinek a környék gyermekei nyelvhibája miatt állandóan csufoltak, amikor ismét egy kisebb gyermekcsapat követte csufolódva, annyira felűbödött, hogy hátizsákjából egy kaszapengét rántott elő és azt a nevetőző gyermekek közé dobta. A kasza eltalálta Fischer László 4 éves gyermekét és a gyermek halálánként a fejébe fúródott. A kisfiú összeesett és azonnal meghalt. Danics Pétert a rendőrség őrizetbe vette és az elmeorvosi vizsgálat után döntenek további sorsáról.

Alaposan megbüntették az ádrágitákat. A budapesti büntetőtörvényszék második számú úzsoratanácsa Dorosy Dező dr. elnökletével október 15-én tárgyalta Friedmann Mór és Friedmann Sándor zsrinagykereskedők ügyét. A két szörbözű vádlotról nemcsak a bizonyosodott be, hogy a háborús hírek napjaiban a zsrít a nagykereskedői hasznát jóval felülmúló áron adták el, hanem az is, hogy felesleges egyének közbeiktatásával láncokereskedést folytattak. Az elnök meg is állapította, hogy öt pengő lenne egy kg paradicsom, ha a paraszt is úgy megfizettük minden mozdulatát, mint a vádlottak. A büntetés méltó volt a nemzeti érdekeket háthatámadó bűncselekményhez. Friedmann Sándort három és fél évi börtönre, 12.000 pengő pénzbüntetésre, továbbá 7000 pengő vagyonhiánytól megfizetésére ítélte a bíróság. Friedmann Mór kétévi börtönnel és 20.000 pengő pénzbüntetéssel sújtották és kötelezték, hogy 10.000 pengő vagyonhiányt elégtétellel fizessen. Így is való. Zsrít a zsrírt, láncot a láncért és gondolkodási időt az úzsoráért...

Jó hangszereket játszani a legnagyobb élvezet. Elsőrangú Izazán József Reményi országos hírl hangszerelepen versenyzhet: Budapest, VI/15. Király-utca 58-60. Kérjen díjmentes, 51. számú árjegyzéket.

A menekülő arany. Érdekes dolog, hogy az arany, amely a legtöbb háborút csinálja, nem szereti a harc közelségét, a nyomort, az áldozatot, a megpróbáltatást. Menekül előre, hogy kényelmes távolból szemlélje a szenvedést és önfeláldozást, amelyet felidézett. Biztonságba helyezi magát, amíg a verpatok folyik, hogy utána visszatérjen és nyugodtan harcoljon tovább. Így menekült az európai háborús hírek napjaiban is — Amerikába. Washingtoni jelentések szerint az európai válság során az Egyesült Államokba 600 millió dollárt kitevő pénzültet torlódtott a világ különböző tájairól és amerikai újsáppapírokban helyezkedett el. Az összegnek majdnem a felét Angliából vitték ki. Az angol fontkiegénylési alap adta el Amerikába a font árfolyamának biztosítására. Vajon mikor indul ez az arany újra Európa felé?

Lelőtte két támadóját egy rendőr. A budapesti Mária Valéria-telep mellett húzó Zságrub-utcai Stammer János-féle korcsmában pénteken éjjel 1 órakor nagy verekedés támadt. Zsabi János rendőrtiszt helyettes felszólította a verekedőket a korcsma elhagyására. Erre többen nekitámadtak és székkel akarták felbeverni. A rendőr szorongatott helyzetében szuronyt tűzött buskjára s azzal szarta támadóit felé, megsebesítve egy Viczián nevű embert. A tömeg erre fenyegetően lépett fel, nyílvány a rendőrtiszt helyettes szolgálati pisztolyát volt kénytelen használni. Két lövést adott le, mindkettő halálos volt. Frank Tivadar 34 éves és öccse, Frank György 25 éves férfi holtan maradtak. A vizsgálat megindult a felelősség megállapítására.

Mindent vissza!...

A történelmi felelősség izzó napjaiban, amikor a magyar társadalom minden rétege hallatja szavát a magyar igazság érvényesülésére s a nemzet jövőjének életerős kialakulása érdekében, a fiatal magyarság felhívása a legnagyobb érdeklődésre és megértésre tarthat számot. A névtelen, a fiatal magyaroké, akik önzetelen harsogják:

— Nekünk nem kellenek vezérek, mert nekünk van már Vezérünk!

S akik így szólnak a fiatalok magyarokhoz:

A sóhajtozó vagy csak kritizáló magyarok utvesztőjének kora lejárt, kezdődik az új virradat, a

Fiatalkor Magyarok Népi Tömegeinek Magyarországa!

A fiatal magyarság új Magyarországa, mely evangéliumi és ősi magyar alapokon épít fel egy kemény, harcoss, nemzeti, militarista, radikálisan jobboldali Magyarországot. Lebontani mindent, ami a feudális, vagy liberális, vagy államzeti Magyarországból itt maradt és a legsürgősebb kikényszeríteni a társadalmi és szociális igazságossághoz szükséges korszerű reformokat.

De ehhez rend, fegyelem, hivatástudat, hönvő és áldozatos szellem kell. Feláldozni az öns Ént, minden parancsot teljesíteni s minden áldozatot vállalni a Köz érdekében. Ma nem a kritika, nem a kételkedés, nem a széthúzás idejét éljük. A számadás és bírálat órája egy husz évés mult büneiért vagy mulasztásaiért csak nemzeti céljaink megvalósítása után jöhet el. A felelősséget most Isten és nemzet előtt alkotmányos vezetőinknek kell viselniük. Nekünk most csak egy célunk lehet: mindent vissza!

T. ELŐFIZETŐINKHEZ!

Tekintettel arra, hogy előfizetőink tömegesen rendezik előfizetéseiket, a munkatorlatok folytán a szalagokon az új lejáratos feltüntetése egy kis késedelmet szenved. Kérjük tehát igen tisztelt előfizetőink, legyenek egy kis türelmessel, míg a munkát elvégeztük és az új lejáratosokat ismét pontosan feltüntetjük.

Villanyárammal lett öngyilkos. Borzán úas módon vetett véget életének egy 21 éves fiatal legény, a Koronok Községtől tartozó gáspárpuszta Koronok Tibor. A fiatal legény szerelmi csalódásában elhatározta, hogy megvált a élettől. Október 10-én, kora reggel, mérfőcsanak határában, közel a vasúti állomás épületéhez, felmászott a villanyvezeték egyik oszlopára és balkezevel megragadta a villanydrótot. A magasfeszültségű áram azonnal megölte a szerencsétlen fiatal embert. Teljesen megsebesedett holttestet lezuhant az országútra, ott találták meg később a járőrök.

Négyzetletti tojás és áramvonalas pulyka. Amerikai találmány mindenki, pedig az Egyesült Államok földművelésügyi minisztériuma kísérleti állomásának szabadalmát. Hosszu kutatás eredménye. A tyúkok megszében szegény táplálékot kapnak, hogy gyengejü tojást tojjanak. Azt négyzetletti formába sajtolták, köröngözött anyaggal vonják be. S a négyzetletti tojás könnyen osonaglyható és szállítható. Az „áramvonalas pulykát” pedig hosszu kereskezéssel nyertették ki. Rövid a nyaka és a lába, mellestája lapos. Könnyen befér az átlagos amerikai sültbe. Már van „főnyedő dinnye”. Is. Adág keresztesített a különböző dnyefajokat, amíg olyan kész, de nagy énkortartalmú dnyét nem termeltek, amely a legkisebb hűtőszekrényben is élhető.

Rövid
történet

A NYUL

Irta Forgács Ferenc

Elesett ember volt Kovács Mihály. Öt apró gyermekről, — akik közül a tizenegy éves Károly volt a legnagyobb — és az asszonyról kellett gondoskodnia. Hat éves száznak kellett kenyeret keresnie két keze munkájával. Földje, birtoka nem volt, hacsak annak nem számítjuk azt a háromszáz négyszögletes illetőséget, amit a világháború után kapott, hogy majd egy kis viskót, buvóhelyet építen magának rajta. — ha lesz mi-ből.

Ugy borult rájuk a szegénység, mint álomra vágó földre a vakosított éjszaka holdfogytakor. A másfél pengős napszám, a gyenge nyári aratás, a gyerekek, a ruházódás, az iskolai könyvek, meg a mindennapi kenyér a gond országutjának egy-egy kilométert jelző kövei voltak.

Karácsony táján bandukolt a szegény ember számára lassan dőögő téli idő szekere. Közéledett az örömetes Karácsonyeste. A gyerekek a halványfényű pislogó lámpa körül ülve találgattak: ugyan mit hoz a Jézuska? Nem nagy dolgokat vártak. A Károly gyerek például megelégedett volna egyméteres szál kolbászzal is, amilyent Kerékgyártóknál látott minap a füstre akasztva. A hat ezretendő Erzsike azonban hajasbábról álmodozott... Olyanról, amilyent a tanító urék kislányánál látott. Annál szebbet nem láthat kurta kis életében. Mert azt a babát, ha lefejték a selyempaplanos ágyba, hát lehunnya még a szemét is.

Mihály meg az asszony csak összenéztek, amikor hallották ezeket a gyermeki kívánságokkal csordultig telt estéli beszélgetéseket s elszorult szívük arra a tudatra, hogy Karácsony estéjére sem méteres kolbász, sem alvó, hajas baba nem lesz, hacsak valami nagy csuda nem történik...

— Vágyakozás marad ez mind, — gondolta Mihály keserűen — ha csak gazdátlan, teli bukszát nem találók, vagy valaki az uton kezembem nem nyom egy nagy csomó pénzt.

De az ilyen csodálatos véletlenek manapság már nincsenek — ezt ő maga is jól tudta — s inkább azon törte a fejét, mi módon szerezhette egy kis tízrevalót, hogy a szegény ember hajlékába is bekopogtató kis Jézus barátágos meleggel fogadassák ebben a farkasordító kemény hidegben.

Mint hirtelen támadt csillag fénye világosodott meg agyában a gondolat, hogy a kert végében van egy öreg kiszáradófélben levő akácfa. Azt kell kivágni. Jó vastag dereka van. Egy kis estéli kemencefűtessel pótolva talán egy hónapig is elég lesz. Kár nem igen háramlik belőle, ha ki is vágja. senkire, mert már az elmúlt tavasszal is alig hozott zöld levelet meg illatos, fehérűrtös virágot... „Agacsit” — ahogy arra mondják. — Az igaz, hogy házbérben lakó zsellérember s így a fa sem az ő tulajdona; de tavasszal ültet helyette másikat, lehetőleg gyümölcsfát: almát, vagy körtét s azzal a gazda is meg lehet majd elégedve.

— Akkor holnap ki is vágom — határozta el Mihály, mielőtt az álmosabb oldalára fordult volna. És reggel első dolga volt megköszönni a nagy fejszét. Azután elindult az udvar végébe, hogy egy kis tereszemlét tartson. A kis ház, mely buvóhelyül szolgált számukra az időjárás viszontagságai ellen, a faluzszen volt. A kert mögött már a szántóföldek kezdődtek.

Még egy rudaállókötlet kérését a gyerekekkel Nagy Péteréktől, hogy ha már majd nagyon elfaragta a fa derekát, azzal rántsa el, nehogy még véletlenül — Isten ne adja — rádőljön és agyonüsse Mert ilyesmire volt már jónéhány példa... Azután nekifohászodott a munkának.

Már felemelte a fejszét és éppen lesújtani készült vele, megfeszültek

elnyúlt izmai is, amikor a kupacban álló kukoricaszár tövében ismerős, hamuszürke színű foltot pillantott meg.

— Nyul... mezei nyul... — röp-pent el ajkáról a szó halkán.

Falusi ember számára ugyan nem ritkaságszámba menő látvány a hideg elől valamelyik faluzséli udvarba, vagy kertbe behuzódó tapsifüles. Nem is nagyon szoktak rajta álmelkedni az emberek... De Mihálynak hirtelen olyan gondolatai támadtak, hogy attól egyszerre kiverte homlokát a hideg verejték.

— Hej, ha én most megfoghatnám a komát! — sóhajtott. — Milyen nagy öröm lenne. El lenne intézve a karácsonyi gond... Hust ennénk az ünnepekben... Porhanyóra sült nyulpaprikást krumplicval. Ezt a nyulat el kell csipnem! Ez lesz a mi karácsonyi ajándékunk. Biztosan a jó Isten rendelte így... Hiába! Jó az Isten... Gondol az ő elárvult szülőködőire.

Már alig egy lépésnyire volt tőle, amikor észrevette, hogy a nyul mellett élénk piros a hó.

— Sebésült nyul... Vérzik... Beteg...

Az előbb még örömtől ficánkoló szive dobogása is alább hagyott. Szájában hirtelen nagyon keserű ízt érzett szétömleni. Ahogy ott állt kiengyenesedve az áldozat fölött, egy régi-régi, már lassan homályosodó kép elevenedett meg agyában.

Még 1915-ben ő is így feküdt egy fenyőbokor alatt a havas Kárpátokban. Ő körülötte is véres volt a fehér hó... És őt is golyó érte akkor, ha egy kicsit nagyobb magu is, mint ezt a szerencsétlen kis állatot.

A saját kinjaira gondolta, úgy vélte, hogy talán legjobb volna megszabadítani a szenvedésektől. Bünt nem követne el, mert „A növényeket és az állatokat az ember táplálására teremtette az Ur”.

Igen, valamikor ezt szórol-szóra így tanulta az elemi iskolában. De azóta sok idő pergett le az idő homokóráján...

Óvatosan, gyengéden emelte fel a sebesült nyulat. Nagyon el volt jutva szerény. Mégcsak nem is rugkapált. Csak a füleit sunyította le és két kidüledő gombszemével nézett könnyőrgőn az emberre, mintha csak azt akarta volna neki mondani:

— Ne kinözz, ne bánts, hisz oly beteg vagyok.

A család nagy örömmel fogadta. — Hust eszünk! — kiáltották kórusban a gyerekek.

Csak akkor felhőzödtek be az arcok rövid időre, amikor Mihály elszántan kijelentette, hogy a nyulból nem lesz paprikás.

Az asszony tisztá vizet, mosott vásznat hozott. Kimosták a csunya nagy sebet... Szépen bekötözték... és helyet is ott igazították neki maguk között, a szobában, a tűzhely alatt, hogy ne fázzon. A gyerekek hamar megbarátkoztak a váratlan vendéggel. Szenát, répat meg magos takarmányt hordtak neki... Nap-hosszat babusgatták... És a beteg lassan pendülni kezdett... S nem volt hálátlan. Meg sem próbálta a szokást, a nyugtalanlankodást... Nem is félt fölük... Érezte, hogy nem történhet semmi baja.

A szomszédok csodálkoztak Kovácsékon. Nem is nagyon helyeselték tettüket, de Rozál, az asszony ilyenkor mindig ezt válaszolta:

— Az állat is az Isten teremténye.

És egyszer beköszöntött a váruvart Karácsony este is. Akkorra teljesen felépült a nyul.

Az asztal körül együtt ült a család. Elköltötték az egyszerű, sovány vacsorát. Amikor a falóra tizenegyet ütött, megkondult az éjféli méreire hívó harangszó.

— Megszületett a kis Jézus! — állt fel Mihály ünnepélyesen. —

Ilyenkor mindenkivel valami nagyon jót kell tenni... mindkének azt kell adni, amire a legjobban vágyik, de amire nincs neki. Gyerekek bucsuzatok a nyulról, mert ma éjszaka elengedem, visszaadom neki a szabadságát.

S a gyerekek még egyszer megismogatták, megeztették a nyulat. Azután Mihály öbe vette és az egész családtól kisérve, kivitte az udvar végébe a letette a havas földre.

— Eredj Isten nevébe... békeséggel...

A gyerekek, meg az asszony pityeregtek Mihálynak is szorította valami a torkát... Tudta, hogy sohasem fogja látni többé a nyulat... Talán ezt érezte a nyul is, mert lassu, tétova lépésekkel haladt a fehér lepellel takart határ felé...

Csak akkor iramodott neki, amikor a szomszédok kutyája dühösen felvakkantott.

A mi költőink

Szababban

Szababban vagyok, időmet is
A szababban töltöm el,
Jókedvem van s ajkam versenyt
Terméssel énekel.
Kaozágom kergeti a
Sárgarigót fittyűnt,
Szababba szórt gondolatom
Édes álmokat merit.

Lábam elé tisztelgni
Vadvirágok hajlanak,
Közel hozzám jegenyefán
Madarhangok zajlanak.
Napsugarak szürösgöttek
Fekete föld nevéit,
Fiatal fak hajladoznak,
Szélpapirja felnyerit.

Esteféld hazatérve
Kézemben virág helyett:
Kis versekből van bokréta,
Mit a laktom felszedett.

SERÁK MARGIT
(Martonvásár)

Lopva járok...

Lopva járok az életuon,
Nem akarom, hogy tudjanak,
Nem akarom, hogy rám találjon
És eltiporjon a rut harag.

Néha feltűnök, mint a napfény,
Borongós őzsi délután,
Vagy elmegyek a messzeségbe,
Egy könnyű, édes vágy után.

Könnnyű lepkeszárnyakon szállom
Csopog ekkor képzeletem,
S szines meséknek dőlőbájját
Ragadom s viszem el velem.

Akkor aztán földi élet
Mit törődöm én már veled,
Hisz egy boldog világ ígér
Sok álmot, vidám életet.

BONNYAY MIHÁLY
(Szunyó)

Vallomás

Uram! Mint költő, én még nem
hazudtam,
nagyágod előtt mindig porba hull-
tam...

Te előbed vittem lázas, tüzes testem,
kutattalak: mindig szépségedet keres-
tem.

Te őrizted tisztán, bünre éhes ve-
rem,

Te voltál biztatóm anyám és vezérem.

Most is nagy Ur Isten. Te előbed
állok,
Vétkes emberekkel én perbe nem
szállok.

Viselem, mit rám mérsz, vállalom
a sorsom,
Talán szabad is még nótáznom, da-
lalom.

Te vagy a vezérem, Te itélsz felet-
tem,
Bocsáss meg Uristen, ha nagyot vé-
tettem.

BÉKEFFY GÁBOR
(Budapest)

Találja ki!

11, 12, 2, 14, 15, 3, 17, 9
(Ezért indult meg a harc Komárom-
ban.)

16, 7, 8, 10
(Magyarország főfolyója.)

13, 19, 6
(Ezzel tesz jót és még több rosszat
az ember.)

1, 2°

(Cipésszorszám.)

11, 12, 13, 12, 9, 12, 15, 12, 21

(Vallás más néven.)

4, 13, 21

(A tituló.)

1—21.

A közös magyar sors egyik legna-
gyobb mai köteleessége.

A levelezőlapra írt megfejtéseket
a Vasárnap szerkesztőségének cí-
mére (Budapest V., Bathory-u. 24.)
kell beküldeni, tíz napon belül. El-
késsé érkező válaszokat nem veszünk
figyelembe. Jutalom:

Néhány értékes könyv.

Kiosztjuk olyan olvasóink között,
akik helyes megfejtést küldenek, elő-
fizetőibőlunk tagjai és előfizetési
díjhatrálakuk nincs.

A Találja ki! eredményét a 46-ik
számában tessük közzé!

A 40-ik számban közzét Találja ki!
helyes megfejtése:

A Monarchiában a háború előtti
időben kivált a magyarok rovására
különösen a csehek élveztek előnyö-
ket, amit árulással és az össze-
omlás felidézésével viszonoztak.

Beérkezett tízenkét helyes megfej-
tés, könyvjutalmat küldtünk:

Makai János, Kistelek,
előfizetőnk címére.

Sírfelirat

Veuvilloit Lajos francia újságíró, a
francia katolikuság hitvalló har-
cosa, sírkövére maga szerkesztett
mély és tartalmas költeményt:

Kezembem tollamat tagyétok,
Szívemre a faszüveget,
Lábamhoz ezt az irást, azután
Zártokot rám a fedelet.

A végima után síromra
Állítsatok kis keresztfát:
S emlékül sírom kövére
Csak ezt írjátok: „Hitt s már lát!
Mondjátok majd feltelem: „Azzik,
Kemény családja végetért!”

Vagy inkább így: „Im már felbredt,
S melyért epedt, nyert egy bért!”
Jézusban bízom, itt e földön,
Sohse szégyeltem szent hitét;
Hiszen, ott fenn az a szent trónján,
Ő sem szégyenül majd hívót.

Egy kis mosoly

Egy urat megszólított az utcán egy
koldusszanyon:

— Nagyságos ur, tessék elhinni,
láttam én már szebb napokat is.

— Nézz az asszonyom, — felelte az
ur — én azt elhiszem, de nekem, saj-
nos, most nincs időm magával az idő-
járásról vitatkozni.

— Köszönöm, uram, hogy átadta nekem
a helyét, ma, sajnos, alig találkozik
az ember ilyen udvarias gondolkozásu
uriemberekkel.

— Tetszik tudni nagyság, én nem tar-
tozom azok közé, akik csak azt nézik,
hogy az illető hány éves legyen.

A bankárak estélyén megjelent
egy bűvész is.

Vacsora után produkálni akarta
magát és elkért a háziasszonytól egy
ezüstkanalat. Pár perc és a kanál
eltűnt. A bűvész erre odalép a jelen-
levő Kohnhoz, benyul a kabátzsebébe
és kihuzza a kanalat. A társaság tap-
sol, csak Kohnné sugja oda dühösen
az urnak:

— Kellte ez neked?

— Légy nyugodt, Berta — vigasz-
talja Kohn — a másik kettőt a nad-
rágom zsebébe tettem.

Konyha-köménymag termesztés

Az utóbbi években a konyha-köménymag termesztése annyira visszajelent, hogy az ország évi kb 2000 q szükségletnek legnagyobb részét a kereskedelem Hollandiából és Lengyelországból kénytelen beszerezni. A konyha-kömény termesztés, holdanként 4-8 q között ingadozik és ennek mai ára minőség szerint q-ként 100 P körül mozog. Termelési költsége ugyan elég magas, de a fenti ár mellett termelésével érdemes foglalkozni.

A Gyógynövény Kísérleti Állomás a közel jövőben a nagyterjeszkedő cégekkel az Országos Mezőgazdasági Kamarával tárgyalásokat folytat. A cégek kb 5-600 k. holdon termelhetnek köménymagot azzal, hogy annak q-ját 100 P-n felüli áron átvennék több éven keresztül ugyanazon gazdaságtól, miután a kömény élővil növény. A köményt exportálni nem lehet, mert 35 aranykoronás behozatali vám terheli.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK:

S. M. Dunaszentendék. Ön már 1925 július 15. óta előfizetnek. Udvözlét. - P. V. Bátor. A beküldött összeggel előfizetése ez év július 31-ig van rendezve.

VASÁR ÉS PIAC

GABONATÖZSDE

Készárúpiac. Buzza, tiszavidéki 77 kg-os 20.45-20.80, 78 kg-os 20.65-20.80, 79 kg-os 20.85-21.10, 80 kg-os 20.95-21.10; felsőtiszaidei 77 kg-os 20.40-20.55, 78 kg-os 20.60-20.75, 79 kg-os 20.80-20.95, 80 kg-os 20.90-21.05; dunatiszaidei 77 kg-os 20.40-20.50, 78 kg-os 20.60-20.70, 79 kg-os 20.80-20.90, 80 kg-os 20.90-21.00, 81 kg-os 20.45-20.60, 78 kg-os 20.45-20.60, 79 kg-os 20.65-20.80, 80 kg-os 20.85-21.00, 81 kg-os 20.95-21.10; többi dunatúli 77 kg-os 20.45-20.55, 78 kg-os 20.65-20.75, 79 kg-os 20.85-20.95, 80 kg-os 20.95-21.05; rozs pestvidéki 15.35-15.45, egysző 15.35-15.45; sörárpa kiváló 21-22, sörárpa Ia 20-21, sörárpa IIa 20-20, takarmányárpa Ia 18.50-18.70, IIa 18.25-18.40; zab Ia 19-19.20, IIa 18.80-19.00, tengeri, ab Budapesti közraktár 17-17.10, finom búzakarpa 13.20-13.40, 8-as búzatiszt 15.80-16 pengő 100 kg-kint.

Határvidéki. Rozs márc. 16.47-16.49, tengeri máj. 15.35-15.36 pengő 100 kg-kint.

Magpiac. (A Mauthner Odón magtermelés és magkereskedelmi r. t. heti jelentése.) Löhörmag előfeldolgozott ellanyhulása bekövetkezett. Lucernamag trágya 2.50-3.00 pengős áringadozással tartott volt, az időközben beállott áresések hamar kiegyenlítődték. Felchère a héten illetetlen volt, de az árnyóv nem tekintethető megváltoztattnak. Édes repében néhány félpiacra került, az exportlehetőségek tisztázatlan volta miatt azonban az érdeklődés tartózkodó. Elég élénk forgalom bonyolított a fűmagvakban. - A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos jegyzései nyersárúért, 100 kg-ként, ab Budapest: Vörös köles 17.50-18.00, egysző 16.50-17.00, káposztarepce 24.25-24.50, ab feladóállomás: mák 142-147, Viktória borsó 18-19.50, Express 18-19.50, lenecse, nagyszemű 36-43, közepesemű 24-30, kizsemű 22-24, bab, fehér hosszú 35-36, fehér székelybáb dunai 29.25-29.75, dunatúli 29-29.25, felsőmagyarországi 27.50-27.75, fűribab zombólyi 28-29, lucernamag nyers arankás 205-235, löhörmag nyers arankás 100-108, bibihorva 70-72, tavaszi bílkönyv 16-17.50, szőszbílkkönyv 35-36, oszilag-fűt, fehér lapos 11.50-12 pengő.

Abraktakarmány. Árak métermázsánként Budapesten: árpakarpa 14.70, borsóhéj 19.50, borsókonkoly 1.6, búzakarpa 13.50-13.75, búzatakarmányliszt 18.75-19.16, kókuszolópogácsa 14.75, lenmagpogácsa 15.75, napraforgópogácsa 16, szártított répaszelt 14, repcepogácsa 12.50, rozskorpa 18.50, melasz 10.50, halliszt 45 pengő.

Takarmány. Árak métermázsánként pengőben: Réti széna Ia 7.80-8.20, IIa 7-7.20, IIIa 5-6.50, muharszéna 7-8.90, lucarnaszéna 8.80-11, alomszalma rozs 4.50-5.20.

Vágómarha. Bika, magyar IIIa 45, tarka 72-76, IIa 62-70, IIIa 50-58, ökör, magyar Ia 70, tarka, Ia 70-76,

IIa 61-68, tehén, tarka, Ia 70-76, kivételesen 78, IIa 48-63, IIIa 40-47, növekedés 50-76, kivételesen 80, kicsontozni való 28-38 fillér kg-ként.

Tenyészmarhák és jászokörök. Ia tarka beföldi jászokör és beállítai való tino 64-68, Ia fehér beföldi jászokör 64-68, 1% éves üsző 60-62, 1% éves tino 60-62, fiatal frissfejű tehén 75-85 fillér kg-kint.

Borjú. Ia 95-100, IIa 91-98, IIIa 70-72 fillér kg-kint.

Juh. Külföldiek megfelelő Ia fiatal ürű darabonként 50 kg sulyban 42-46. Ia fiatal bárány, páronként legalább 80 kg sulyban 46-50 fillér kg-ként, etetés-átvitás után gazdaságban mázsáiba, 3 kg sulylevonással.

Ló. Csikó 100-350, könnyebb kocsió (híntés és jukker, stb.) 625, igaz kocsió (könnyű nyugati fajta) 300-700, alárendelt ló 80-320, vágó ló 50-200 P.

Sertés. Uradalmi zsírsertés páronként 340 kg-on felül 112-113, kiv. 113.50, 340 kg-on alul 100-111, szedettsertés Ia 106-108, IIa 102-105, IIIa 94-100, angol tékesertés 103-106, angol sonkasertés Ia 102-106 fillér kg-kint.

Nyersbőr. A budapesti nyersbőrpiac árai: Marhabőr minden sulyban, magyar 105-110, tarka 115-120 fillér. Tarka bikabőr marhabőrarában 40 kg-ig, 41-50 kg-ig 20, 51-60 kg-ig 30, ezen felül 40% levonás. Borjubőr, hosszú lábú 140-145, rövidlábú borjubőr 150-160, merinó juhbőr, zöldsulyban 65-70 fillér kg-ként. Mézszarabőr darabonként 13 P, kisebb löbbért 20%-kal kevesebbet fizettek.

Zsír és szalonna. Szalonna, olvasztani való 150-170, sózott 180-220, füstölt 190-260, hár 188-180, tepertő 160-240, sertészsír helybéli 166-170 fillér kg-ként.

Vad és vadhus. Szarvascomb 220-240, gerinc 300-400, lapocka 100-120, többi része 80-50; őzgerinc 400-500, comb 240-260, többi része 30-100. Nyul. Bőrbő 300-400, sült 200-250, fácán 200-300, fogoly 80-140 fillér darabonként.

Halpia. Harsca, nagyszög szerint 160-360, csuka 120-250, ponty 100-140, kárász 80-100 fillér kg-ként. Rák darabonként 30-40 fillér.

Baromfi és tojás. Élőbaromfi: Tyúk 250-360, csirke, rántani való 110-180, sütni való 150-280 fillér darabonként. - Leált baromfi: Tyúk 140-200, csirke, rántani való 180-280, sütni való 160-270, ruca hízott 180-170, lud hízott 130-170, libamáj, nagy 400-700, kicsi 300-500 fillér kg-ként. Teotolás 10 darabig 10-11, főzőtojás 8-10, apró 8-10 fillér darabonként.

Tej és tejtermékek. Teljes tej 30, lefőzött tej 10, aludt tej 20-25, tejszín 150-200, tejföl 100-120 fillér literenként. Centrifugált vaj 300-340, főzővaj 280-300, tehéntúró sovány 40-70, jurtúró 160-240, kevertúró 140-180, juh-sajt 200-220, trappista 200-260 fillér kg-ként.

Zöldszék. Sárgrápa 6-14, petrezselyem 6-18, kevert zöldszék 16-24, zeller 4-14 (db-ja), kalarabé 2-6 (db-ja), karfiol 12-26, vörshagyma makói 12-16, közönséges 10-14, fokhagyma 20-40, cékla 12-20, fejeskáposzta 6-12, savanyított káposzta 26-32, keltkáposzta 8-16, vörskáposzta 14-24, fejesfészta 4-12 (db-ja), torma 60-160, burgonya, Gőlliba 10-12, ősziróza 9-11, nyári-róza 10-12, Ella 8-10, kifti 16-24, tömör csiperkegomba 160-280, mezei csiperke 140-180, szegfűgomba 100-160, szártított 350-800, uborka, nagy salátának való 18-36, zöldborsó, apró hegyes 20-36, nagy tölteni való 16-40, tök, főző 6-10, paradicsom 14-24, zöldbab 16-40, vajbáb 16-40, zöldborsó hüvelyes 26-48, sóka 16-28, paraj tisztított 16-28, feketerepek 12-24 fillér kg-ként, zöldtengeri darabonként 4-10 fillér.

Gyümölcs. Alma (nemes) 40-120, birsalma 30-80, körte 50-180, szilva, magbaváló 56-96, szilvaz 120-160, gyümölcsös 120-300, áfonya 190-240, csemeszőlő 50-96, közönséges szőlő 28-40, dió keményhéjú 80-160, dióhéj 380-480, mogyoróbél 440-300, héjazott mandula 480-680, kesztyű 50-80 fillér kg-ként.

Fűszer és egyéb. Paprika, édes nemes 440-580, félédes 360-480, róza 300-380, mák, kék 180-220, pergetett méz 160-200, köménymag 240-300, házi-szappan szin 96-120, közönséges 56-96 fillér kg-ként.

Borpiné. A bortermelő vidékek kiszáradt Kiskunmajsja és Kiskunfélegyháza kivételével a szőlőteret általában befejezték. Horvádiány a múlt évvel lényegesen kisebb termés miatt nincs és így a mustárak tovább száradhatnak. Must-fokozóknál 1.2 filléres alapon alul eladások csak egész kivételesen történnek, sőt egyes helyeken 1.3. Ezer vödörön 1.4 fillért is elértek az árak. Ujbori is eladtak Malligand-fokozóknál 2.2-2.5 filléres alapon, seprőlőit fejtve.

Szesz. Az összes szeszfeleslegnek forgalma a mulhetti ének keretek között mozgott, az árak nem változtak.

Gyümölcspiac. A gyümölcspiacra kb 6 héten sem kintáltak nagyobb tételek, a forgalom csak kisebb mennyiségűre szorított, drágább árakon. A törkölypálinka 4-4.20, a seprőlőpálinka 4-4.20, a szilviorum 6.50-7, az eperpálinka 5, a barackpálinka (minőség szerint) 8-8, a borpárat 4.90-5 pengőig terjedő áron kelt el 10,000 literfokozóknál (III. táblázat szerint + 3% forgalmi adó).

Idegen pénzek vételi és eladási árszáz pengőnél többé kerül azaz: Angol font 1615-1635; dollár 339.10-343.10; kanadai dollár 332-337; holland forint 184.75-186.75 pengő. - Száz pengőnél kevesebbre kerül azaz: Cseh korona 5.50-10; lengyel zloty 60-61.40; szerb dinár 7.15-7.70; francia frank 9-9.20; román leu 3-3.45; bolgár leva 3-3.80; olasz lira 16.90-17.00; svájci frank 76.95-77.85 pengő. Ezekhez az árákhoz még a Magyar Nemzeti Bank által megállapított hivatalos felárak járulnak.

Vásárok jegyzéke

Vasárnap, X. 23. Állat- és kirakóvásár: Püszgyarmat, Nagykőrös. - Hétfő, X. 24. Állat- és kirakóvásár: Baracskia (bizonytalan), Békéscsaba, Érsekújvár, Hajdusoboszló, Hecegfalva (bizonytalan), Heves, Jászszentlászló, Kecel, Kóny (bizonytalan), Kunmadaras, Kunszentmiklós (bizonytalan), Mándok, Miskolc, Nádudvar, Pápóc, Tiszapalkonya, Tokaj. Ló- és kirakóvásár: Bátaszék, Celdőmőlk, Devescer, Felsővadász, Magyar óvár, Nemesvid, Tonpa. Ló, marha- és kirakóvásár: Hetes. Kirakóvásár: Nagylőcs. - Kedd, X. 25. Állat- és kirakóvásár: Békéscsaba, Gáva, Gesztely, János-hida, Jászfényszaru, Pincehely, Szihalom. Ló- és kirakóvásár: Devescer, Nagybörzsöny, Szolnok. Marha-, sertés- és kirakóvásár: Bálkány. - Szerda, X. 26. Állat- és kirakóvásár: Békéscsaba, Földes, Geise, Répceszentgyörgy, Somlyószőlős, Zsámbék. Ló- és kirakóvásár: Diószivsz, Sümeg, Zomba. - Csütörtök, X. 27. Ló, marha- és kirakóvásár: Istvárdi, Zsámbék. Ló- és kirakóvásár: Kaposzkesző, Pacsa, Tét. Kirakóvásár: Nagycenk. - Péntek, X. 28. Ló- és kirakóvásár: Izal, Kapocs. Marha- és kirakóvásár: Vasszentmihály. Kirakóvásár: Sárvár. - Szombat, X. 29. Állat- és kirakóvásár: Aba. Ló, marha- és sertésvásár: Baja, Szekszárd. Ló, marha- és kirakóvásár: Vése.

Arany- és ezüstpénzek ára

1938 október hó 19-én
Ezüstpénzek: 1 darab egykoronás 38 fillér; kétkoronás 76 fillér; ötkoronás 2 pengő 02 fillér; réd egyforintos 1 pengő 03 fillér.
14 karátos tónóarany graunonként 3 pengő 25 fillér.
Színarany kilogrammja 5800 pengő.
Színezüst kilogrammja 100 pengő.

VASÁRNAP, X. 23.

8.40: Hírek. 9: Magyar szertartású görög kat. szentmise. 10: Róm. kath. istentisztelet. 11.15: Evangélikus istentisztelet. 12.30: Pontos idő, időjárás és vizállás. 12.30: Operahízi Zenekar. 13.05: Hírek. 14: Hangszerek. 15: „Ezüstkalásos gasztrovidéki”. Követítés az agyagösszetegényli bűl gazdasági tanfolyam záróvizsgájáról. Beszél Budnyszi Sándor. 15.45: Bak László zongorázik. Albert Ferenc hegedül. 16.30: Arany János: „Első lépés”. 17: Szalonzene. 17.35: Párisi humor. 18: Színhöz Gyula magyar nótákát énekel. 19: Hírek. 19.10: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 19.25: Katonazené. 20.30: A kanadai világhangverseny követítése. 21.05: Hírek. 21.30: Cigányzene. 21.55: Időjárás. 22: Hangszerek. 23.10: Szalonzót.

Állandó közvetítések

6.45: Torna, utána hangszerek. 10: Hírek. 10.20: és 10.45: Két felolvasás. 11.10: Vízjelzés. 12: Harangszó, időjárás-jelentés. 14.40: Időjelzés, stb. 16.45: Pontos időjelzés, stb. 00.05: Hírek.

HÉTFŐ, X. 24.

12.05: Pap Zoltánné zongorázik. 12.50: Rostaházy Annelé énekel. 13.30: Cigányzene. 16.15: Diákféla. 17: „Tokaji szüret”. Követítés Tarcairól. 17.45: „A szézes-tendős Bizet”. 18.45: Rácz Elek cimbalmozik. 19.10: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 19.25: Beszárkú-zenekar. 20: „Dalol a kalapács”. Szimni 21.20: Hírek. időjárás. 21.45: Cigányzene. 22.40: Németnyelvi előadás. 23.10: Hangszerek.

KEDD, X. 25.

12.05: Balalajka-zenekar. 13.30: Szalonzenekar. 16.10: Asszonyok tanácsadói. 17: „Születi népszokások”. 17.30: Hangszerek. 18: „Szézes-tréfák”. 18.30: Cigányzene. 19: Hírek. 19.10: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 19.50: Operahízi előadás követítése „Carmen”. Zenedőjt szerzte Bizet. 20.20: Hírek. 21.25: Hírek. időjárás. 23.10: Cigányzene.

SZERDA, X. 26.

12.05: Cigányzene. 13.30: Hangszerek. 16.15: Diákféla. 17: „A régi szerető”. Irta Géczy István. 18.45: Blaha Márta zongorázik. 19: Hírek. 19.10: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 19.25: Katonazené. 20.40: Hírek. 21: Varrinecz Mór emlékezete. 22: Időjárás. 22.05: Cigányzene. 23.10: Hangszerek.

CSÜTÖRTÖK, X. 27.

12.05: Hangszerek. 13.30: Szalonzene. 16.15: A háztartásról. 17: Éneklő ifjúság. 17.30: „Polgári gondok”. 18: Cigányzene. 18.50: Hírek. 19: „Háztartási időszerű tanácsadó”. Rutényi Sarolta gazdasági tanárnő előadása. 19.15: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 19.30: Gitár-est. 20.30: „Hűbű bányája”. 21.20: Hírek. időjárás. 23.10: Cigányzene.

PÉNTEK, X. 28.

12.05: Gergely Irén énekel, Friss Antal gondolkodik. 13.30: Cigányzene. 16.15: Diákféla. 17: „A háború szociológiája”. 17.30: Székely Imre szerzemény. 18.10: Cigányzene. 19: Hírek. 19.10: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 19.25: Dohnányi Ernő zongorázik. 20: Külligi negyredóra. 20.15: Szalonzene. 21.40: Hírek. időjárás. 22: Cigányzene. 23.10: Hangszerek.

SZOMBAT, X. 29.

12.05: Szimfonikus Zenekar. 13.30: Hangszerek. 16.15: Mesék. 17: „A történeti magyar-lengyel határ”. 17.30: Cigányzene. 18: „Lehetősége egy világháború”. Rátz Kálmán előadása. 19: Hírek. 19.10: Szlovák és ruszin nyelven hírek. 19.25: „Kinai és japán zené”. 20: Operatrésztétel. 21.10: Hírek. 21.30: Szalonzene. 21.45: Időjárás. 22.40: Postászenekar.

Budapest II.

Vasárnap, X. 23. 11.40: Kamarazene-matiné. 15: Hangszerek. 16.30: Szalonzene. 19.30: Előadás. 20.10: Hírek. 20.35: Hangszerek. 21.50: Időjárás. - Hétfő, X. 24. 17.15: Előadás. 18.45: Hangszerek. 19.30: Német nyelvlecke. 20: Hírek. 20.35: Beszárkú-zenekar. - Kedd, X. 25. 18: Cigányzene. 18.30: Mezőgazdasági felőra. 19: Francia nyelvlecke. 19.30: Előadás. 20: Hírek. 20.25: Hangszerek. 21.10: Időjárás. - Szerda, X. 26. 15.30: Zongora. 18.35: Olasz nyelvlecke. 19.15: Előadás. 20: Hírek. 20.25: Hangszerek. 21: Szalonzene. - Csütörtök, X. 27. 18.30: Angol nyelvlecke. 19: Táróztató. 19.30: Előadás. 20: Hírek. 20.25: Zongora. 21: Hangszerek. 22: Időjárás. - Péntek, X. 28. 18.30: Gyorsítás. 19: Cigányzene. 19.30: Előadás. 20: Hírek. 20.25: Hangszerek. 21.10: Időjárás. - Szombat, X. 29. 18.30: Mezőgazdasági felőra. 20: Hírek. 20.25: Elbeszélés. 21: Hangszerek.

KIADÓTULAJDONOS: „FALU” MAGYAR GAZDA ÉS FÖLDMŰVES SZÖVETSÉG FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: MAYER EMIL.

Nem gazdaságos a sertés-és baromfiélesztés

a törvényesen védett Rákoshegyi baktériumölő

székül. Kapható és megrendelhető csak IFJ. ALUCZKY OTTÓ Budapest, VII. Dohány-utca 84. II. sz. 2. Árak: Demjonnal ab Budapest 3 4 6 8 10 15 20 370 480 710 910 1080 1610-2120 Tanulmányos prospektus e lap olvasóinak ingyen!